

Planeringsunderlag

Bilaga till Översiktsplan 2023

Götene kommun

Götene kommun

Läsanvisningar

Översiktsplanen består av tre stycken dokument. Översiktsplan (huvuddokument), planeringsunderlag (bilaga) samt miljökonsekvensbeskrivning (bilaga). Anledningen till detta upplägg är att huvuddokumentet på ett tydligt och lättöverskådligt sätt ska lyfta kärnan i översiktsplanen. Förutsättningar och konsekvenser har därför lyfts ut till två separata bilagor.

Översiktsplanens huvuddokument redovisar ytor, ställningstaganden och riktlinjer för kommunens framtida mark- och vattenanvändning.

Planeringsunderlag är en bilaga till översiktsplanen och utgör ett kunskapsunderlag som ligger till grund för de strategier och riktlinjer som redovisas i utställningshandlingen.

Denna bilaga utgör en beskrivning över de miljökonsekvenser som ett genomförande av översiktsplanen kan tänkas medföra. Konsekvenserna redovisas på ett övergripande plan

Innehåll

1. Befolkning och bostäder	4
2. Kommunala verksamheter	6
3. Näringsliv	9
4. Besöksnäring	10
5. Natur och friluftsliv	11
6. Infrastruktur	18
7. Kulturmiljö	23
8. Teknisk försörjning	24
9. Energi	28
10. Risker, hälsa och säkerhet	30
11. Mellankommunala och regionala intressen	41
12. Riksintressen	43

Befolkning och bostäder

Befolkning

I kommunen bor och lever en varierad befolkning. Invånarna delas relativt lika mellan kvinnor och män där det endast är cirka 300 stycken fler män än kvinnor. Medelålder år 2021 är 45,2 år (SCB) vilket är en ökning sedan 1998 då medelåldern var 40 år.

Sedan mitten av 1970-talet har befolkningsutvecklingen i Götene kommun varit differentierad. Det har funnits perioder då utvecklingen har stagnerat eller fallit. Under slutet av 90-talet hade Götene kommun en negativ utveckling vad det gällde befolkningsökning, men under de senaste fem åren har befolkningen ökat något. Jämförs befolkningsutvecklingen i Götene med andra kommuner i Skaraborg samt Sveriges procentuella befolkningsökning placeras Götene utveckling kring medelvärdet (SCB).

Social struktur

Götene är en kommun där befolkningen har förhållandevis goda ekonomiska villkor. Visserligen är andelen personer med hög inkomst i förhållande till medianen fler i riket än i kommunen, men andelen personer i hushåll med låga inkomster är betydligt färre. Medianinkomsten för Götene låg strax under rikssnittet år 2020. Utbildningsnivån i Götene kommun ligger under snittet. Definitionen av högutbildad är personer med minst 3 års eftergymnasial utbildning i åldersgruppen 25-64 år. År 2021 är Sverigesnittet 29,6 procent högutbildade medan andelen i Götene kommun 2021 var 17,7 procent. Götene kommun har också en relativt hög förvärvsfrekvens. Förvärvsfrekvensen är högre i kommunen än den är i riket. Andelen arbetsökande i den registerbaserade arbetskraften är också den lägre i Götene kommun än den är i länet och riket (SCB).

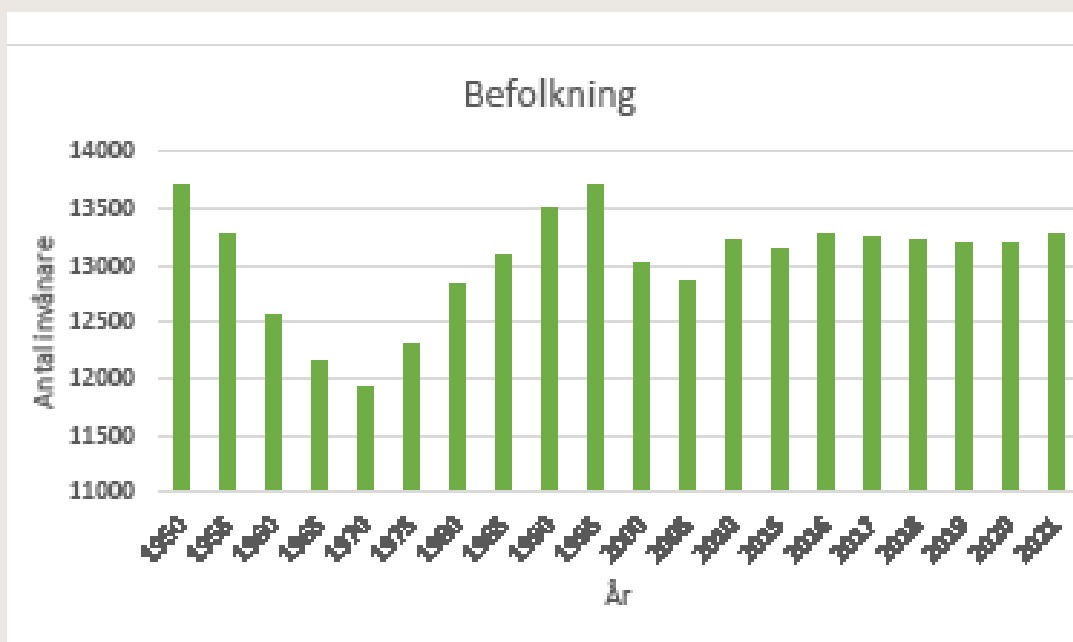

Fig. 1 Befolkningsutveckling i Götene kommun.

Bostäder

Inom Götene kommun finns fyra tätorter; Götene, Hällekis, Källby och Lundsbrunn. Därtill finns ett antal småorter och en levande landsbygd. Götene är den största orten med cirka 40 procent av invånarna, nästan lika många bor på i en småort eller på landsbygden.

Karakteren på Götene olika boendeområden skiljer sig åt, allt från lite äldre bostäder på landsbygden till lägenheter i tätorterna. I Götene tätort finns ett brett utbud av bostadshus. I centrum kännetecknas villorna av äldre stil. I tätortens västra delar, Sil och Källstorp, präglas områdena av nyare bebyggelse. Flera nya områden har byggts de senaste åren. Detta har skett i Götene tätort men den största expansionen av bostäder har skett i Källby. Götene är en attraktiv kommun att bygga i och framförallt är det friliggande villor som byggs i Källby och i Götene tätort.

År 2016 antog Götene kommun en handlingsplan till tidigare antagen bostadsförsörjningsplan, vars syfte är att säkerställa att alla i kommunen ska kunna leva i goda bostäder både nu och i framtiden oavsett ålder, ekonomi och familjeförhållanden. I handlingsplanen anges riktlinjer samt åtgärder som visar på kommunens planerade insatser för bostadsbyggande. Ett nytt bostadsförsörjningsprogram är under framtagande.

Götene

Källby

Lundsbrunn

Hällekis

Kommunala verksamheter

Barnomsorg och utbildning

I Götene kommun finns det kommunala förskolor och grundskolor i de fyra tätorterna Götene, Källby, Hällekis och Lundsbrunn.

Götene: Fem förskolor (varav en är fristående), två F-6 skolor, ett högstadium samt ett fristående gymnasium

Källby: En förskola och en F-6 skola

Lundsbrunn: En förskola och en F-6 skola

Hällekis: En förskola och en F-6 skola

De flesta av Götene kommuns elever söker gymnasieutbildning via Utbildning Skaraborg som samordnas via Skaraborgs kommunalförbund.

Äldreomsorg och särskilda boenden

I takt med en åldrande befolkning ökar behovet av tillgängliga bostäder, men också behovet av fler lägenheter inom särskilt boende. I Götene kommun finns flera särskilda boenden för äldre.

I Götene tätort finns Götene äldrecenter som innefattar tre särskilda boenden. Helenagården som är ett äldreboende med 35 lägenheter samt 5 växelvårdsplatser. På Helenagården finns också ett café för socialt umgänge. Det andra särskilda boendet är Kastanjegården med 58 lägenheter och 2 växelvårdsplatser. Det tredje särskilda boendet är Ceciliagården med 32 lägenheter. Ceciliagården är ett boende för personer med demens.

Utanför Götene tätort finns det ett särskilt boende i Hällekis, Backlyckan, med 10 lägenheter. I Källby finns Fridebogården med 8 lägenheter.

Trygghetsboende

I Götene kommun finns trygghetslägenheter för personer över 70 år. Det är ett ordinärt boende där

man kan ansöka om insatser enligt Socialtjänstlagen. Trygghetsboende finns i Götene där åldersgränsen för trygghetslägenheten ligger på 70 år, i Hällekis, Källby och Lundsbrunn är det möjligt att få tag på ett trygghetsboende från och med att man fyllt 65 år.

Särskilt boende inom funktionshinderområdet

Vid behov av regelbundet stöd finns bostäder med särskild service. För att få flytta till en bostad med särskild service krävs en ansökan och ett beslut enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Boende med särskild service finns på fem olika ställen med olika inriktningar i Götene. Totalt finns 28 stycken lägenheter.

Integration

Götene kommun arbetar för en hållbar och långsiktig integration. Målet är att kommunens nyanlända ska komma i arbete så fort som möjligt, ha egen bostad och etablera sig i befintliga nätverk.

Folkhälsa

För att förbättra folkhälsan och minska skillnaderna i hälsa mellan olika grupper i befolkningen finns ett övergripande nationellt folkhälsomål som involverar ett stort antal politiska områden i folkhälsoarbetet. Det övergripande nationella målet för den svenska folkhälsopolitiken är ”att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen”.

Det övergripande nationella målet styr arbete med folkhälsa i Götene kommun. Det sker på olika sätt i kommunens olika verksamheter.

Folkhälsan i Götene är generellt god. Som i många kommuner behöver den fysiska aktiviteten öka för att invånarna ska må bättre. Detta gäller de flesta, oavsett kön, etnicitet och ålder. Därför är det viktigt att det

finns många möjligheter till rörelse i stärkande miljöer. Arbetet med en ökad psykisk hälsa, speciellt hos ungdomar och kvinnor, är också ett prioriterat område. Det är angeläget att folkhälsan förbättras för de grupper i befolkningen som har sämst hälsa.

Kultur och fritid

Inom Götene kommun finns ett rikt kulturliv och gott om fritidsaktiviteter, som till stora delar hör ihop med ett engagerat föreningsliv. Götene kommun driver i egen regi skateparken, motionsspår, Parken Götene, vandringsleder och gymnastik och idrottshallar. Utöver detta finns anläggningar som drivs av föreningslivet, till exempel fotbollsplaner och samlingslokaler som bygdegårdar och hembygdsgrändar. Ett flertal kommunala badplatser finns runt om i kommunen. Badhus finns i Götene, men stängdes 2021. Under 2022 togs ett beslut om att ett nytt badhus ska byggas.

Kulturverksamheten i Götene kommun vilar på flera ben med bibliotek, kulturskola och egna kulturarrangemang. Även kulturlivet berikas av en lång rad ideella föreningars insatser. Filmvisningarna i biografen och konstutställningarna i konstrummet är viktiga verksamheter som båda bedrivs i föreningars regi. Hembygds- och bygdegårdsföreningarna driver också många kulturella aktiviteter. Det finns därtill ett stort antal kulturutövare runt om i kommunen som också verkar som kulturarrangörer.

Götene Vatten och Värme AB

Götene Vatten & Värme AB är ett bolag som ägs till 100 % av Götene kommun. Bolaget är huvudman för vatten och avlopp samt fjärrvärme. All verksamhet i Götene Vatten & Värme är finansierad via avgifter på de produkter och tjänster som bolaget säljer det vill säga inga skatteintäkter går till bolagets verksamhet.

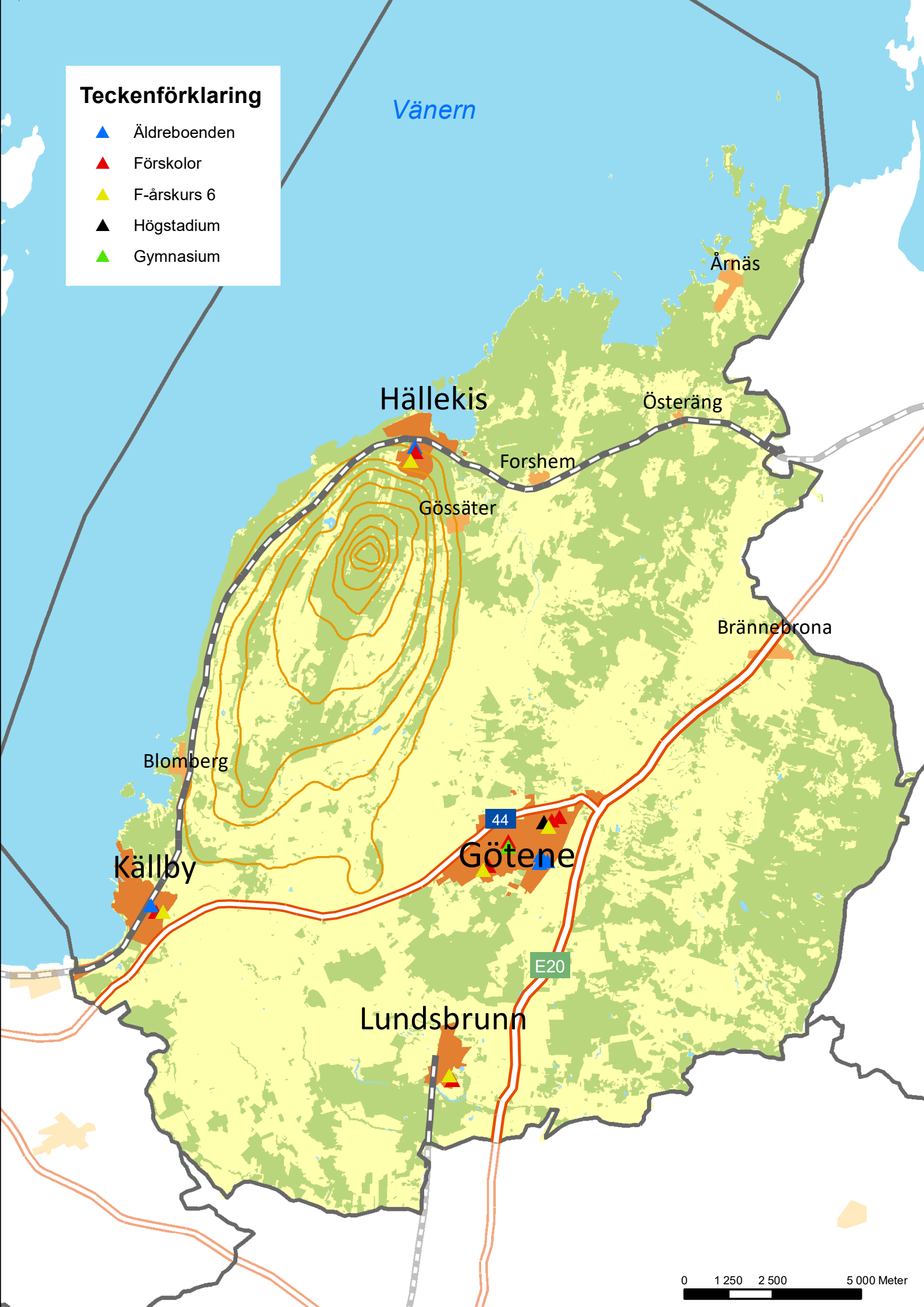
AB GöteneBostäder

AB GöteneBostäder är ett bostadsbolag som till 100% ägs av Götene kommun. Bolaget har till huvudföremål för sin verksamhet att svara för bostadsförsörjning inom Götene kommun jämte att förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta fastigheter eller tomträtter med bostäder, affärslägenheter och därtill hörande kollektiva anordningar.

AB GöteneBostäder äger och förvaltar cirka 400 hyreslägenheter och cirka 25 lokaler i tätorterna Götene, Källby och Lundsbrunn. Under 2022 påbörjas byggnationen av 56 stycken nya lägenheter i Götene.

Teckenförklaring

- ▲ Äldreboenden
- ▲ Förskolor
- ▲ F-årskurs 6
- ▲ Högstadium
- ▲ Gymnasium

Näringsliv

Götene kommun är en stark företagarkommun, med många företag både inom tillverkning, tjänster och handel. Det sistnämnda gör att Götene hävdar sig relativt väl som handelsort.

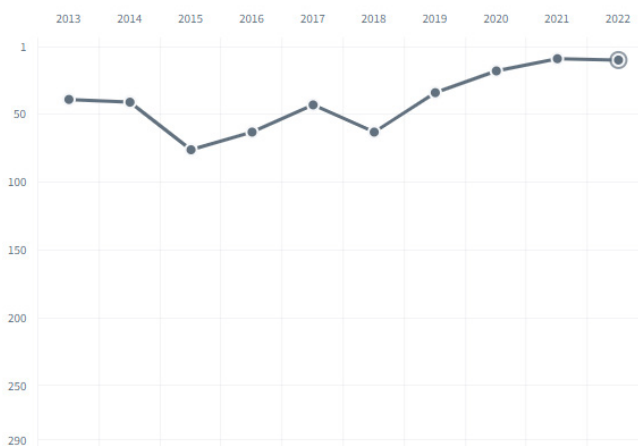
Dessutom finns en livskraftig jordbrukssektor.

Näringslivet och kommunen

En långsiktig och uthållig tillväxt i näringslivet är en central fråga för Götene kommun. Den kommunala organisationen är också starkt inriktad mot detta mål. I Götene kommuns politiska mål ingår att näringslivsklimatet i kommunen är i toppklass och att näringslivet har stort förtroende för kommunens planering, service och myndighetsutövning. Det är genom målinriktat arbete och av tradition som ett bra företagsklimat skapats i Götene kommun, vilket tillsammans med andra faktorer som god infrastruktur och ett centralt läge gör Götene till ett gott alternativ för etablering och expansion av företag. I Götene finns sedan många år tillbaka ett väl utvecklat samarbete mellan näringslivet och kommunen. Näringslivet och kommunen bildade 2001 en ekonomisk förening som arbetar för tillväxt och utveckling i Götene kommun.

RANKING (KÄLLA: SVENSKT NÄRINGSLIV)

Rankingutveckling 2013-2022

Rankingutveckling

Fig. 2 Götene kommuns placering i Svenskt näringslivs näringslivsranking.

Götene kommuns strategiska läge

Götene kommun ligger vid huvudvägarna mellan Göteborg och Stockholm (Europaväg 20, E20) respektive Uddevalla-Trollhättan-Stockholm (Riksväg 44, rv44). Avståndet till Lidköping är två mil, till Skara något kortare och till Skövde och Mariestad cirka tre mil. Närmsta järnvägsförbindelse är Kinnekullebanan en mil från Götene tätort med dagliga förbindelser med Stockholm och Göteborg. Till snabbtåget i Skövde är det fyra mil och till Landvetters flygplats femton mil. E20, som är av stor betydelse för regionens näringsliv, ger en transportmässig närhet till Göteborg, liksom rv44 och Europaväg 6 till Norge. Hönsätters hamn ligger i Hällekis tätort. Den används i huvudsak för transporter till Svenska Foder, Paroc och andra lokala industriföretag. Hamnanläggningen ägs av Götene kommun och förvaltas av Svenska Foder.

Starkt industri- och företagskluster

I Götene och dess grannkommuner finns av tradition ett mycket starkt livsmedelskluster. Det finns flera stora råvaruproducenter inom jordbruket i Götene kommun. Förädling sker bland annat i de stora livsmedelsföretagen som finns i kommunen. Tillverkningsindustrier står totalt för mer än 50 % av alla arbetstillfällena i kommunen. Starka industribranscher, vid sidan av livsmedel, är byggindustri, plastindustri och metallindustri.

Besöksnäring

I Götene kommun är det framförallt Kinnekulle som lockar turister. Kinnekulle har i dagsläget drygt 300 000 besökare per år. Detta gör berget som helhet till ett av Västsveriges största besöksmål. Av besöksmålen som finns på Kinnekulle är Falkängen, Österplana hed, Råbäcks mekaniska stenhuggeri, Husaby Kyrka, Hellekis Säteri samt Munkängarna de som lockar allra flest besökare.

Kinnekulles varierande natur har gjort att många vill besöka berget och gå runt på de olika vandringslederna som finns för att få uppleva alla de växter och djur som finns. Vänern med kustområde är också ett stort besöksmål för många turister. Det finns även mycket kulturhistoria på Kinnekulle, det finns till exempel ett flertal medeltida kyrkor. Det finns också ett antal anrika herrgårdar runt om på berget. Stenhuggeri har varit en stor industri sedan flera decennier och det finns idag spår av detta bland annat i form av ett stort stembrott utanför Hällekis.

Urbaniseringen avspeglas i en ökad naturturism. Ju mer vi bor i städer, desto mer växer vår vilja att vistas och semestra i naturen. Naturturismen är ett av de snabbast växande segmenten inom turismen idag. Allemansrätten är en unik möjlighet att röra sig fritt i naturen och strandskyddet på 300 meter runt Vänern säkerställer allmänhetens tillgång till strandkanten. Kinnekulles unika natur är i detta sammanhang en viktig reseanledning.

Natur och friluftsliv

Tätortsnära natur

De tätortsnära skogarna, Brännaskogen, Lindsbogen och Stjälkaskogen i Götene tätort används flitigt av Göteneborna. Här finns också områden avsatta som skolskogar. De andra större tätorterna i kommunen är också försedda med tätortsnära natur. Exempelvis Mariedalsån i Lundsbrunn, Djurgården i Hällekis, och Mistaskogen i Källby.

Kinneulle

Kinneulle är ett av Sveriges mest intressanta och mest värdefulla natur och kulturområden. Den varierade berggrunden, inte minst den kalkrika platån, ett varmt och torrt lokalklimat samt århundraden av betesdrift och ängsslätter har skapat mycket höga naturvärden både inom växt- och djurlivet. Detta gör att Kinneulle är intressant för både natur- och kulturvårdsåtgärder av bevarandekaraktär men också för utvecklingsåtgärder som boende och turism.

Vänern med strandområde

Vänern är Sveriges största insjö och den tredje största i Europa. Med sina 22 000 öar, holmar och skär utgör Vänern Europas största sötvattenskärgård. För Götene kommun är Vänern en betydelsefull resurs för friluftslivet, båtliv, bad och sportfiske, samt för yrkesfiske. I strandområdet finns flera naturreservat och badplatser.

Rekreation

Att vistas i naturen har högt rekreativvärde. För att stärka rekreativvärdet i delar av kommunens skog har skogspartier som är viktiga för detta ändamål

klassats om från produktionsskog till rekreativskog. Detta innebär att skötsel av berörda områden ska ske på sätt som höjer rekreativvärdet i området istället för produktivvärdet på skogen.

Vandringsleder

Kinneulleleden

På Kinneulle finns en led som är 45 kilometer lång. Allt från granskog till alvarsmark. Leden är relativt lättvandrad och det finns bitar som är anpassade för att man ska kunna ta sig fram med rullstol. Det finns platser med uppförda vindskydd och eldplatser som kan bli naturliga stopp på vägen.

Pilgrims- och Biosfärsleden

Biosfärsleden är cirka 100 kilometer lång och sträcker sig från Mariestad längs Götene kommuns kust och slutligen till Läckö slott på Kållandsö. Genom Götene kommun passerar den på Kinneulles västra sida, längs med Vänern. Leden är tillgänglig både för cykling eller vandring för den som vill ta sig fram längs Vänerkusten. Pilgrimsleden går i stort sett i samma sträckning, men går istället rakt över Kinneulle.

Sjöråsleden i Hällekis

Leden är cirka 4 kilometer lång och tar dig på en vandring runt Sjöråsans utlopp. På vägen kan du besöka ett fågeltorn, det finns också en grillplats på Madsberget som är ett bra utflyktsmål.

Sörboleden i Lundsbrunn

Sörboleden som är cirka 4 kilometer lång, börjar i bruksmiljön Dala Kvarn i Lundsbrunn och går genom naturreservatet vid Mariedalsravinen.

Motions- och skidspår

Elljusspår

Götene, Brännaskogen 2,5 kilometer.

Hällekis, Bredängen 2,5 kilometer.

Källby, Mistaskogen 2,0 kilometer.

Lundsbrunn, Lundaskogen 1,6 kilometer.

Övriga motionsspår och skidspår

Götene/Lundsbrunn - Cykelvägen (gamla järnvägsbanken) cirka 6 kilometer.

Gössäter/Götene - Cykelvägen (gamla järnvägsbanken) cirka 15 kilometer.

Bölaholm, Götene - Flertal olika slingor med olika längder.

Lundsbrunn - Golfbanan cirka 4 kilometer

Högkullen på toppen av Kinnekulle - Fyra motionsspår/skidspår i varierad terräng och längd.

Spåren är 2,5 kilometer, 5 kilometer, 7,5 kilometer och 10 kilometer långa.

Kommunala badplatser

Götene kommun har en cirka fem mil lång vänerkust med många möjligheter till bad. Kommunen har fem stycken badplatser som hålls i ordning och där vattenprov tas regelbundet för att säkerställa en hälsosam badmiljö.

Björkkullasand

Badplatsen vid Björkkullasand ligger i mycket vacker naturmiljö med utsikt över flera öar i Vänerskärgrården. Stränderna i Björkkullasand är till största del klippstränder, men det finns även en fin sandstrand i en skyddad vik. Badplatsen ligger vid Österäng, nordost om Hällekis. Björkkullasand ligger i det kommunala naturreservatet med samma namn, som är en del av strövområdet Varaskogen.

Blomberg

Nedanför Kinnekulles västsluttning ligger Blombergs bad. Här finns både sandstrand och klippbad i en långgrund skyddad vik. Badplatsen ligger nära Blombergs båthamn.

Jutaviken

Jutans badplats i Jutaviken är belägen vid Årnäs camping tre kilometer nordost om Årnäs. Själva

badplatsen består av en sandstrand.

Kinnekulle camping

Badplatsen består främst av en sandstrand och ligger i anslutning till Kinnekulle camping väster om Hällekis tätort.

Källby

Badplatsen är belägen vid en mindre sandstrand.

Under badsäsongen finns här utlagda badbryggor.

Badplatsen är funktionshinderanpassad.

Naturreservat

Naturreservat är ett naturområde som skyddats med lagstiftning. Det är länsstyrelsen som bildar de flesta naturreservaten, men även kommunen har den möjligheten. Det kan vara ett område som är betydelsefullt för människan, floran och faunan eller är av intresse ur ett geologiskt perspektiv. Totalt finns 24 naturreservat i Götene kommun. Dessa är:

1. Halla

I Halla sydväst om Husaby ligger "Lasses grotta". Från grottan kan man vandra västerut, på Kinnekulle vandringsled, längssandstenskleven.

2. Blomberg

Här finns vackra ekhagar och man kan följa Kinnekullevandringsled längs kalkstenskleven i områdets östra del.

3. Västerplana storäng

Området är en liten rest från tidigare mer omfattande ängsmarker på bergets västsida.

4. Gamleriket

Området beläget väster om Hjelmstätters egendom är enbetesmark med mycket gamla, grova ekar.

5. Såten

Området är beläget på kalkstenslagret och omfattar alvarmarker, lövskogar och barrskogar. Reservatet har Kinnekulles rikaste lokal för orkidén guckusko.

6. Bestorp

Genom reservatet kan man följa Kinnekulle

vandringsled och vandra genom betesmarker med mycket gullvivor och lövskogar med vitsippsmattor.

7. Österplana hed och vall

Detta är Kinnekulles största naturreservat. Här finns en mosaik av fina betesmarker på kalkberget, så kallade alvar, lövskogsområden och fuktängar.

8. Råbäcks sjöskog

Detta reservat följer vänerstranden med fina möjligheter till bad längs klippstranden.

9. Råbäcks ekhagar

I området kan man promenera genom vackra ekhagar med stora grova, träd.

10. Gröne skog

I den gamla barrskogen finns ett antal sällsynta svamparter. Här finns också intressanta spår efter stembrytningen av kalksten.

11. Stora Salen

Området är bland annat en vacker slätteräng med en rik blomsterprakt, som slås varje år. Till reservatet hör också delar av Högekullen med barr- och blandskogar.

12. Skagen

Rikedomen på körsbärsträd är karakteristiskt för detta reservat.

13. Törnsäter

Området är beläget på östsidan av berget och på sandstenslagret. Promenaden går genom ädellövskog, beteshagar och ängar.

14. Råbäck

Området är ett skogsreservat utmed vänerkanten.

15. Hellekis.

Området är beläget väster om Hellekis egendom och är ett skogsreservat utmed Väneren.

16. Munkängarna

Området är ett populärt utflyktsmål på vår och försommar. Idag utgörs området mestadels av en ädellövskog med så gott som alla svenska arter representerade.

17. Djurgården

Området utmärks främst av stora sammanhängande betesmarker med gamla lövträd.

18. Hönsäters sjöskog

Området består till största delen av barrskogar med många sällsynta svampar.

19. Östra och Västra Fågelön

Området är ett av länets äldsta reservat med häckande sjöfåglar (reservat sedan tidigare).

20. Klyftamon

Naturreservatet Klyftamon ligger mellan Götene och Skövde, nordväst om Billingen. Det är ett mycket stort område med naturligt uppkommen barrskog och hydrologiskt opåverkade myrar.

21. Varaskogen

Naturreservatet Varaskogen består av en 2,5 km lång kuststräcka med en mosaik av barrskog och myrmark inklusive små öar och skär.

22. Varan

Naturreservatet Varan är cirka 434 hektar, varav 228 hektar vatten. Består till stor del av en klippig kuststräcka med barrskog, men också av hagmark och lövskog.

23. Naturreservat Mariedalsån

Naturreservat Mariedalsån är cirka 26 hektar, varav 3,4 hektar vatten. Reservatet utgörs av en åravin med rik flora och intressanta miljöer.

24. Björkkullasand

Det kommunala naturreservatet ligger strax nordväst om Hällekis. Området ingår tillsammans med de intilliggande Varaskogen och Varan i Natura2000-området.

Biotopskydd

Biotopskyddsområden kan inrättas för att skydda små mark- och vattenområden med speciella och livsnödvändiga förutsättningar för växter och djur. Generella biotopskydd gäller för alléer, källor med omgivande våtmark i jordbruksmark, odlingsrösen i jordbruksmark, småvatten och våtmark i jordbruksmark, stenmurar i jordbruksmark samt åkerholmar. Detta regleras i 7 kap 11 § Miljöbalken.

Artskyddsförordningen

Artskyddsförordningen rymmer bestämmelser om fridlysning av djur och växter. Genom artskyddsförordningen har en väsentlig del av bestämmelserna i EU:s habitatdirektiv respektive fågeldirektiv införts i svensk lagstiftning. Förordningen omfattar dels de arter som skyddas enligt de båda direktiven, dels andra arter som är hotade i Sverige. Artskyddsförordningen fastställer bland annat att det är förbjudet att döda, skada, fånga eller störa fridlysta djur. Det är också förbjudet att plocka eller på annat sätt ta bort eller skada fridlysta växter i deras naturliga utbredningsområde. I Götene kommun kan flera skyddade arter hittas. Flera av dem återfinns i områden som har ett lagstadgat skydd, till exempel Natura 2000-områden.

Biologisk mångfald

Biologisk mångfald är tillsammans med klimatfrågan en stor utmaning för miljön. Fungerande ekosystem skyddar mot katastrofer, ger friska hav, pollinering och bidrar till stabilt klimat. Den biologiska mångfalden minskar i allt snabbare takt över hela världen. Djur- och växtlivet hotas av förändrad användning av mark och vatten, föroreningar, klimatförändringar, övernyttjande av arter genom jakt och fiske, och spridning av främmande arter. Många värdefulla naturmiljöer med hög biologisk mångfald som finns i Götene kommun har ett skydd med stöd av miljöbalken i form av till exempel Natura 2000-områden och naturreservat.

Naturvårdsavtal

Naturvårdsavtalet är ett civilrättsligt avtal som kan tecknas mellan markägare och staten genom Skogsstyrelsen eller Länsstyrelsen. Syftet med avtalet är att bevara, utveckla eller skapa områden med höga naturvärden. Avtalen är normalt 50-åriga och kan ses som en del av det långsiktiga skogsskyddet.

Naturvårdsavtal passar bra för områden med höga naturvärden, områden med höga sociala värden och för fastighetsavtal med NO/NS-bestånd samt minst en skogsbiologisk värdekärna. I Götene kommun finns för närvarande 12 mindre områden som är avsatta genom naturvårdsavtal.

Nyckelbiotoper

En nyckelbiotop är ett område i skogen som i och med sina höga naturvärden har en mycket stor betydelse för skogens växter och djur. I en nyckelbiotop kan det finnas hotade eller sällsynta arter som behöver området för sin överlevnad. Därför har dessa miljöer en nyckelroll för bevarandet av skogens växt- och djurliv. Skogsstyrelsen har gjort en inventering av nyckelbiotoper inom kommunen. Dessa miljöer markeras rutinmässigt på skogsbruksplaner och andra tematiska skogskartor. Resultatet av inventeringarna skall kunna ge markägarna upplysningar om biotopernas värden, utgöra en grund för rådgivning till markägarna, ge myndigheterna vägledning vid handläggning av skogsärenden samt kunna användas som underlag för formella beslut om skyddsåtgärder.

Lövskogar

Götene kommun har en unik topografisk situation, på grund av att en stor del av landskapet karakteriseras och påverkas av platåberget Kinnekulle. De olika bergartslagren ger möjlighet till mycket varierande förhållanden, allt från torra alvarmarker, bördiga alunskifferjordar till fuktiga barrskogsmarker på gnejs och sandsten. På Kinnekulle växer ädellövskog ofta på alunskiffermark och i sandstens- och kalkstensbranten. År 1998 gjordes en inventering av lövskogarna i kommunen. Även utanför Kinnekulle kunde konstateras att det fanns värdefulla lövskogar t.ex. vid Mariedalsån och i Årnäs.

Våtmarker

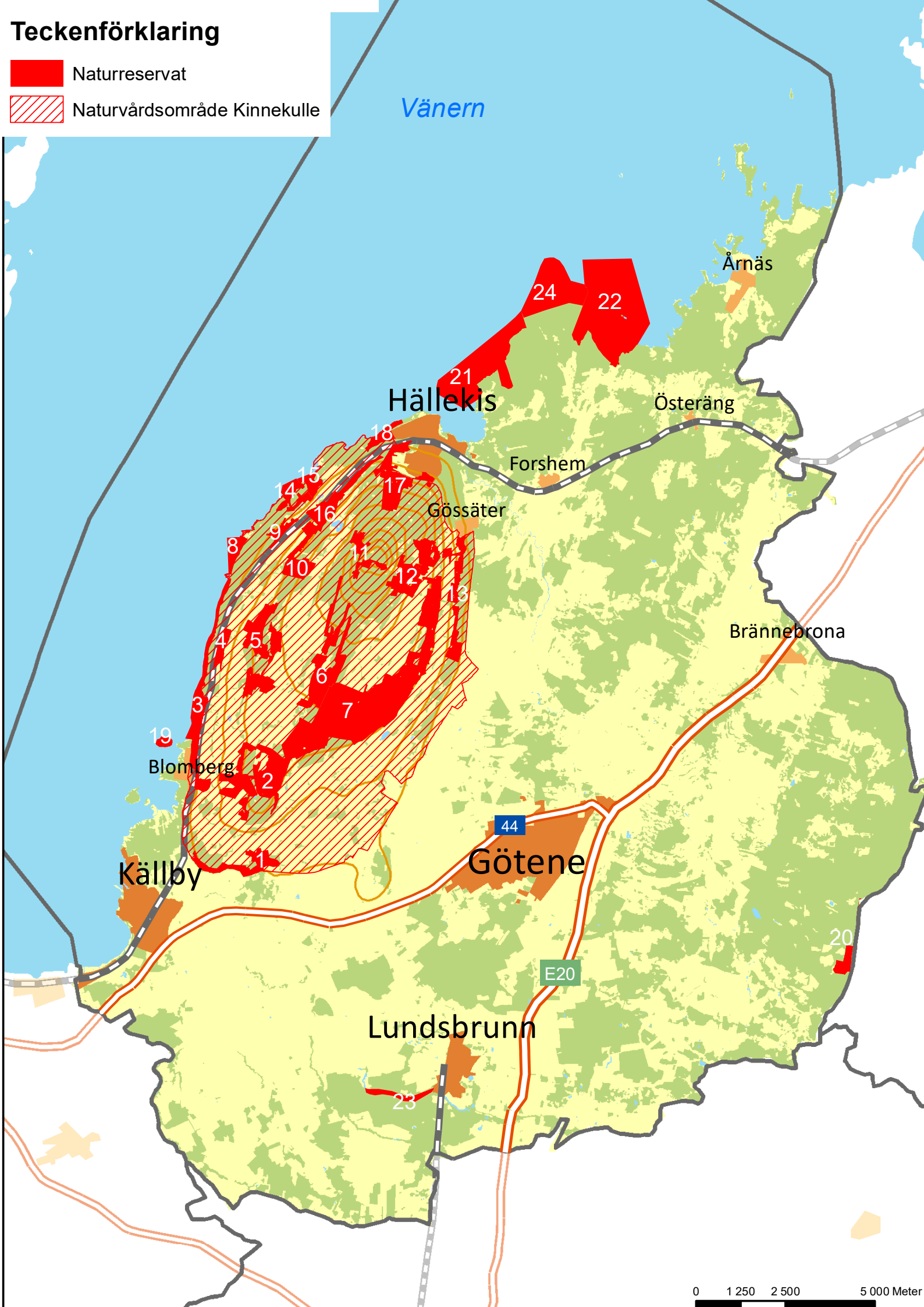
Våtmarker är bland de mest artrika miljöer i Sverige och är viktiga för den biologiska mångfalden. Våtmarker har även förmågan att binda koldioxid vilket bidrar till arbetet att bromsa klimatförändringar. En riksomfattande våtmarksinventering startades av naturvårdsverket i början av 1980-talet. Skaraborg inventerades under åren 1981-1985. Värdefulla våtmarker finns bla utmed Väneren och på Kinnekulle.

Ängs- och hagmarker

I dagens jordbrukslandskap har naturliga ängs- och hagmarker blivit alltmer ovanliga. Dessa marker har stora naturvärden och är en del av vårt kulturarv. Ängs- och hagmarker är några av våra allra mest artrika marker där många växter, insekter och djur kan hitta boplats och föda.

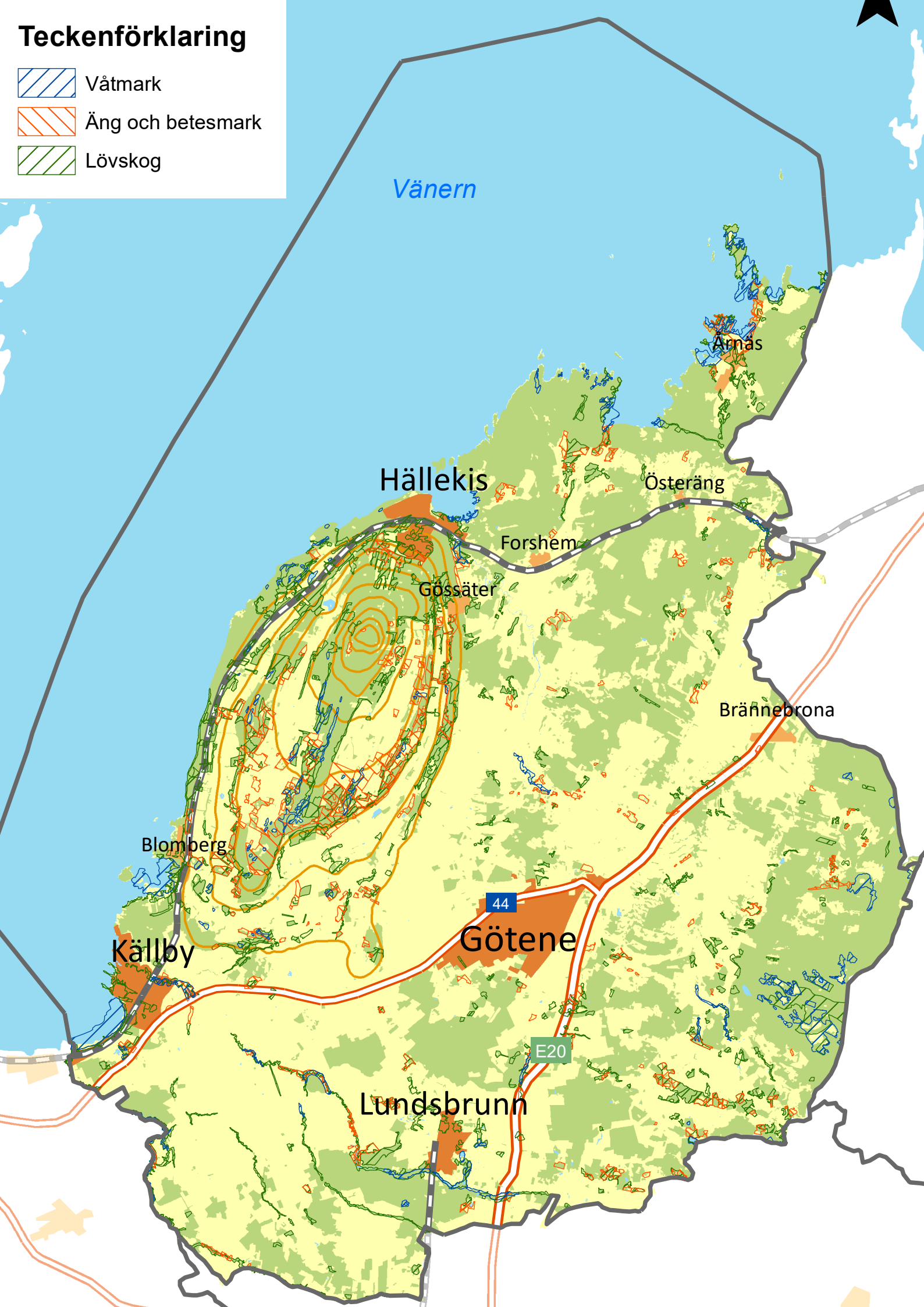
Teckenförklaring

- Naturreservat
- Naturvårdsområde Kinnekulle

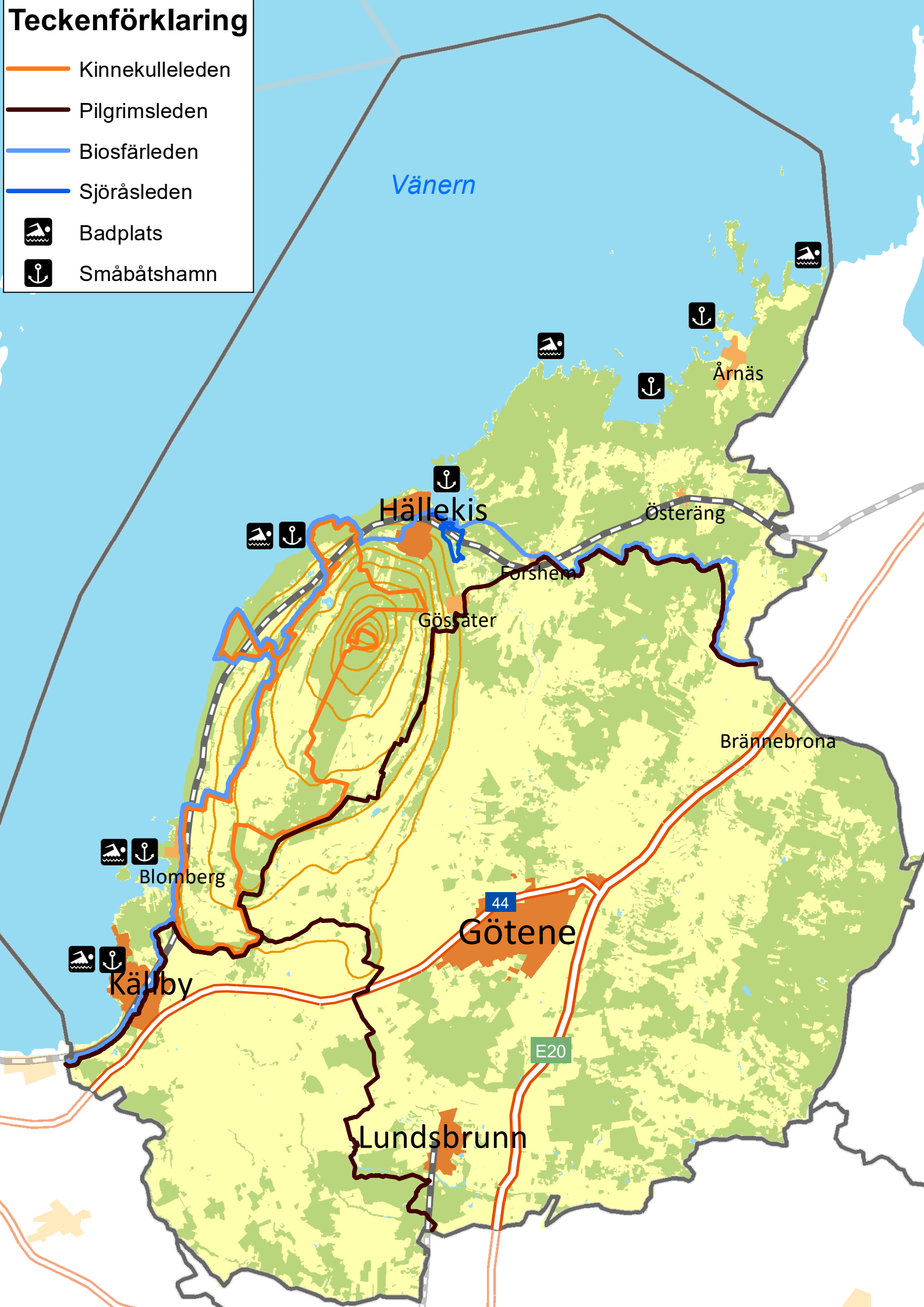
Teckenförklaring

- Våtmark
- Äng och betesmark
- Lövskog

Teckenförklaring

- Kinnekulleleden
- Pilgrimsleden
- Biosfärleden
- Sjöråsleden
- Badplats
- Småbåtshamn

Infrastruktur

Goda kommunikationer såväl inom kommunen som med Skaraborgsregionen och riket i övrigt är av stor betydelse för Götene kommuns fortsatta utveckling.

Fordonstrafik

Europaväg 20 (E20) och riksväg 44 (rv44) omfattas av riksintresse för kommunikationer, med anledning av sin nationella och regionala betydelse för såväl person- som varutransporter. E20-sträckan genom kommunen kommer byggas ut till mötesfri väg i två etapper. Etapp ett mellan Skara och Dalaån, som byggs i befintlig sträckning. Etapp 2 mellan Götene och Mariestad kommer byggas i en ny sträckning väster om nuvarande. Nuvarande E20 mellan Götene och Lugnås kommer framöver fungera som lokalväg.

Väg 2761 mellan Götene och Timmersdala är en viktig väg för den tunga trafiken samt för att binda ihop Götene och Skövdes arbetsmarknader. Både Götene kommun och Skövde kommun ser behovet av att stärka sambandet mellan kommunerna. Att förbättra väg 2761 är en viktig del i det arbetet. Pendlingen på vägen ökar samtidigt som vägen upplevs som allt mer osäker för oskyddade trafikanter. Pendling av godstrafik ökar. År 2018 utförde Trafikverket en åtgärdsvalsstudie för väg 2761. Trafikverket har avsatt pengar för åtgärder på vägen.

Tågtrafik

Kinneullebanan är en viktig del av kollektivtrafiken i Götene kommun, dels som pendeljärnväg men även som förbindelse med stambanan mot Stockholm/Göteborg. Kinneullebanans betydelse i regionalt perspektiv växer också med utnämningen av biosfärområdet ”Vänerskärgrården med Kinneulle” där hållbara transporter är en viktig fråga. År 2018 röstades tågresan mellan Lidköping och Mariestad över Kinneulle i Götene kommun fram som den vackraste tågresan i Sverige av landets resenärer.

Gång- och cykeltrafik

Utbyggnaden av kommunens gång- och cykelnät pågår kontinuerligt. Kommunen ser dessa delar som centrala för folkhälsoarbetet, tillgängligheten, för besöksnäringen och för att kunna nå målet om att bli en fossilbränslefri kommun. Under 2018 togs en cykelutredning fram som visar vilka åtgärder som ska prioriteras under kommande år. Flertalet av föreslagna aktiviteter är nu genomförda.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken i Götene kommun sköts av Västra Götalandsregionen som är kollektivtrafikmyndighet sedan 2012, samt ensam ägare av Västtrafik AB. Götene kommun verkar i samrådsorganet Skaraborgs delregionala kollektivtrafikråd, för att tillvarata kommunens intressen i kollektivtrafikfrågor. Kollektivtrafikmyndigheten bestämmer hur kollektivtrafiken ska byggas ut och var man ska satsa för att det ska ge så stor effekt som möjligt, kopplat till målen i trafikförsörjningsprogrammet. Västtrafik planerar och upphandlar den skattesubventionerade kollektivtrafiken i Västra Götaland, på uppdrag av Västra Götalandsregionen.

Tågtrafiken på Kinneullebanan tillsammans med busstrafiken i stråket mellan Lidköping och Mariestad och mot Skara utgör stommen i kollektivtrafiken i Götene kommun. Inom kommunen finns bussförbindelser som stannar i de större orterna.

Följande sträckor går att ta sig kollektivt:

Götene – Skara, via Lundsbrunn

Götene – Lidköping, via Källby

Götene – Mariestad, via Brännebrona

Götene – Hällekis

Hällekis – Årnäs

Trafiken på landsbygden kompletteras med skoltrafik och anropsstyrd närtrafik. Inom Götene centrum finns även anropsstyrd trafik för de över 75 år eller som har färdtjänst.

Bredband

I dagsläget kan i stort sett alla hushåll och företag i Götene kommun få tillgång till bredband via olika typer av mobila och trådbaserade lösningar. Många kan dock inte få den kapacitet som anges i målen för Sverige 2020, beroende på både begränsningar i nuvarande lösning via kopparnätet samt på geografiska och täckning via mobilnät. Efterhand som kopparnätet monteras ner blir vikten av alternativ fast lösning i form av fiber allt viktigare. Sedan några år tillbaka pågår en bred utbyggnad av fiber i stora delar av kommunen genom insatser av marknadsaktör. Möjligheten till anslutning skapas därmed även om intresset för att ansluta sig, från privata fastighetsägare, varierar ganska mycket.

Sjöfart

Kommunens industrihamn, Hönsätters hamn, ligger i Hällekis tätort. Den används i huvudsak för transporter till och från industri. Hamnanläggningen ägs av Götene kommun och förvaltas av en av de närliggande industrierna.

De låga vattennivåerna i Vänerne innebär utmaningar för Hönsätters hamn då tungt lastade båtar haft svårt att komma in. Fartygen har tvingats till Lidköping där delar av lasten har lossats. Manövern har förorsakat extra arbete men tidvis också köbildning av båtar in till hamnen.

Hamnar för fritidsbåtar finns i Källby, Blomberg, Råbäck, Hällekis, Sandviken och Årnäs. I dessa hamnar finns totalt cirka 600 båtplatser. Gästplatser finns i Blomberg, Hällekis och Årnäs. Dessutom finns ett antal mindre, helt privata hamnar. Hamnarna i Blomberg, Hällekis och Årnäs ägs av Götene kommun. Samtliga hamnar drivs av lokala båtklubbar.

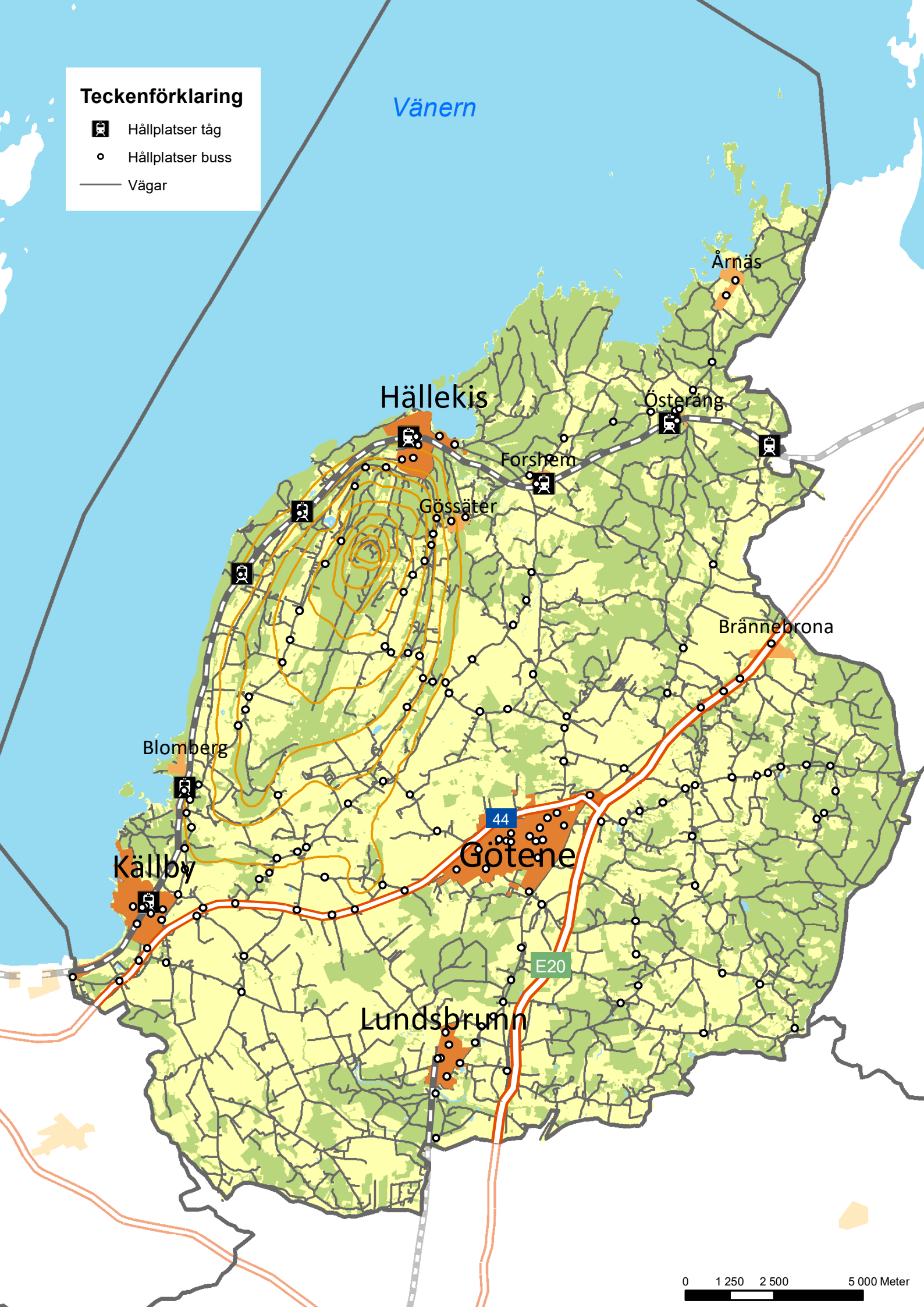
Foto: Mikael Lundgren

Foto: Mikael Lundgren

Teckenförklaring

- Hållplatser tåg
- Hållplatser buss
- Vägar

Vänern

Årnäs

Hällekis

Österång

Forshem

Gössäter

Brännebrona

Blomberg

Källby

Götene

Lundsbrunn

44

E20

0 1 250 2 500 5 000 Meter

Kulturmiljö

Byggnadsminnen

En byggnad, park, trädgård eller annan anläggning av kulturhistoriskt värde kan av länsstyrelsen förklaras som byggnadsminne. Följande byggnader i Götene kommun har förklarats som byggnadsminne:

- Hönsäters Herrgård
- Jaquette du Rietz stiftelse (Piperska), Lundsbrunn
- Kollängens tingshus
- Lilla Bjurums överstelöjtnantsboställe
- Råbäcks mekaniska stenhuggeri

Ett byggnadsminne är det starkaste kulturhistoriska skyddet bebyggelse i Sverige kan åtnjuta. Men det är inte bara byggnader som kan bli byggnadsminnen. Parker, trädgårdar eller andra anläggningar av kulturhistoriskt värde går också under kulturmiljölagen (KML). Byggnadsminnen berättar om historiska skeenden och hur samhället över tid förändrats.

Kyrkor

Götene har 20 kyrkor varav över hälften är från medeltiden. Kyrkobyggnader, kyrkotomter och begravningsplatser är skyddade enligt 4 kap KML. KML:s generella skydd är ett uttryck för att de kyrkliga kulturminnena anses ha ett högt kulturhistoriskt värde. Kyrkobyggnader, kyrkotomter och begravningsplatser tillkomna före 1940 får inte på något väsentligt sätt ändras utan tillstånd från länsstyrelsen.

Fornlämningar

Det finns ett stort antal fornlämningar i kommunen. Fornlämningarna kan bilda sammansatta miljöer som till exempel boplatser och gravfält eller bebyggelserester som borgruiner och så kallade kulturlager i städer, men det kan också röra sig om mindre lämningar som till exempel skeppsvrak, gamla stenbroar eller milstenar. En fornlämning kan också utgöras av en särskild naturformation.

Föreskrifter inom naturvårdsområdet

Med hänsyn till Kinnekulles betydande naturvärden och känsliga naturmiljö finns anledning att anta, att vissa arbetsföretag i väsentlig mån skulle skada naturmiljön.

Tillstånd krävs för flertalet åtgärder enligt nedan. Åtgärder där tillstånd krävs från Länsstyrelsen:

1. Uppföra mast, torn eller därmed jämförbar anordning.
2. Utföra fyllning, tippning eller schaktning utom för jord- och skogsbrukets behov.
3. Borttaga stengärdesgård eller odlingsröse.
4. Omföra lövskog och naturlig betesmark till åker.
5. Framdraga väg eller luftledning.
6. Utföra skogsodling på nedlagd jordbruksmark.
7. Omföra lövskog eller buskmark till barrskog.
8. Bedriva husbehovstäkt av rödfyr eller utföra fyllning, tippning eller schaktning inom vissa områden.

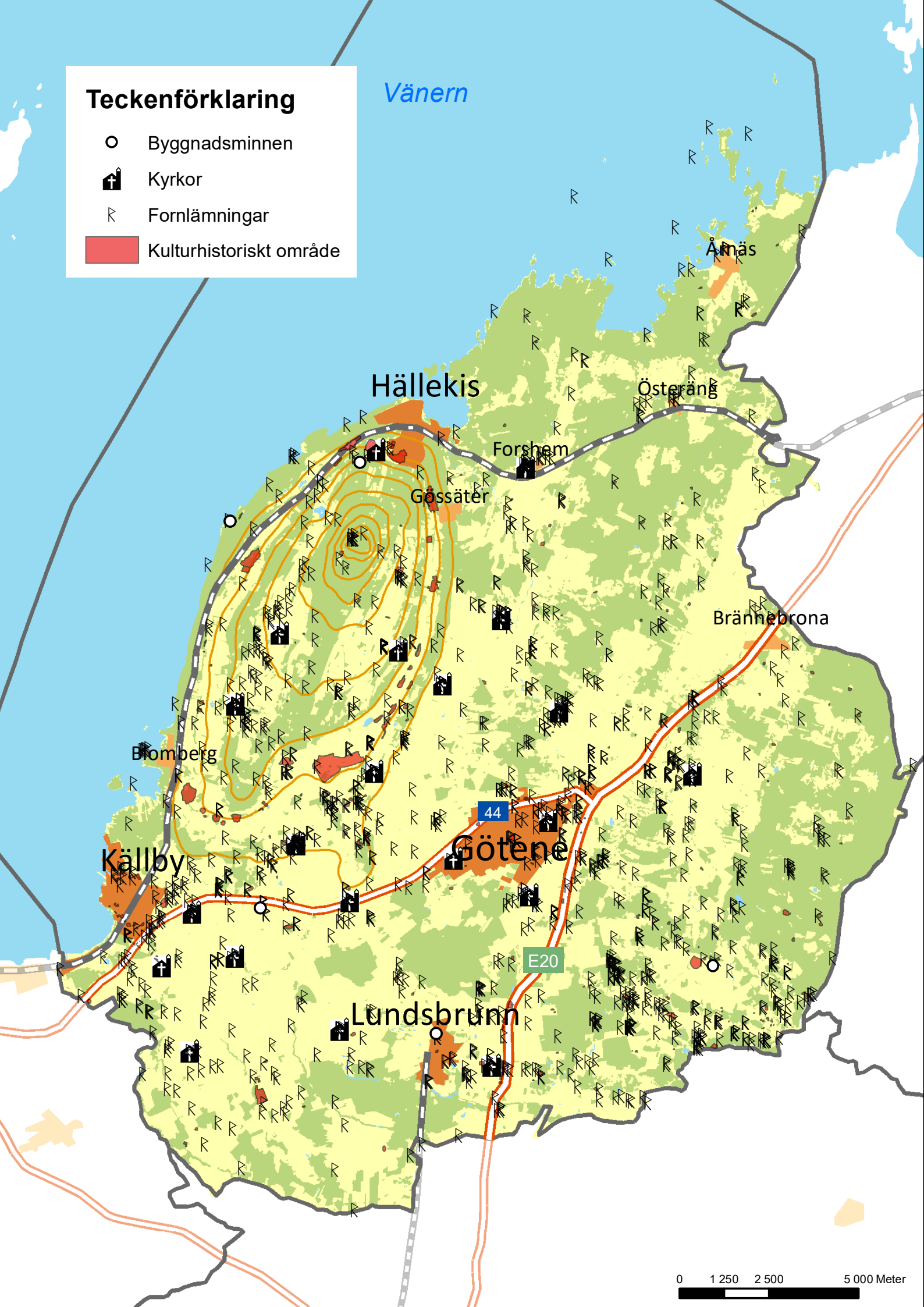
Åtgärder där tillstånd krävs från byggnadsnämnden:

9. Uppföra helt ny byggnad (gäller även ekonomibyggning) inom områden med särskilt höga kulturvärden. I praktiken innebär föreskrifterna att bygglovsplikt råder inom de utpekade områdena.
10. Utföra till- eller påbyggnad eller annan väsentlig förändring av byggnads yttre, såsom ändring av färg på fasader eller tak, byte av typ av fönster, tak- eller fasadbeklädnad, montage av solpaneler (gäller även ekonomibyggning) inom områden med särskilt höga kulturmiljövärden. I praktiken innebär föreskrifterna att bygglovsplikt råder inom de utpekade områdena.

Teckenförklaring

- Byggnadsminnen
- ✚ Kyrkor
- ⚓ Fornlämningar
- Kulturhistoriskt område

Vänern

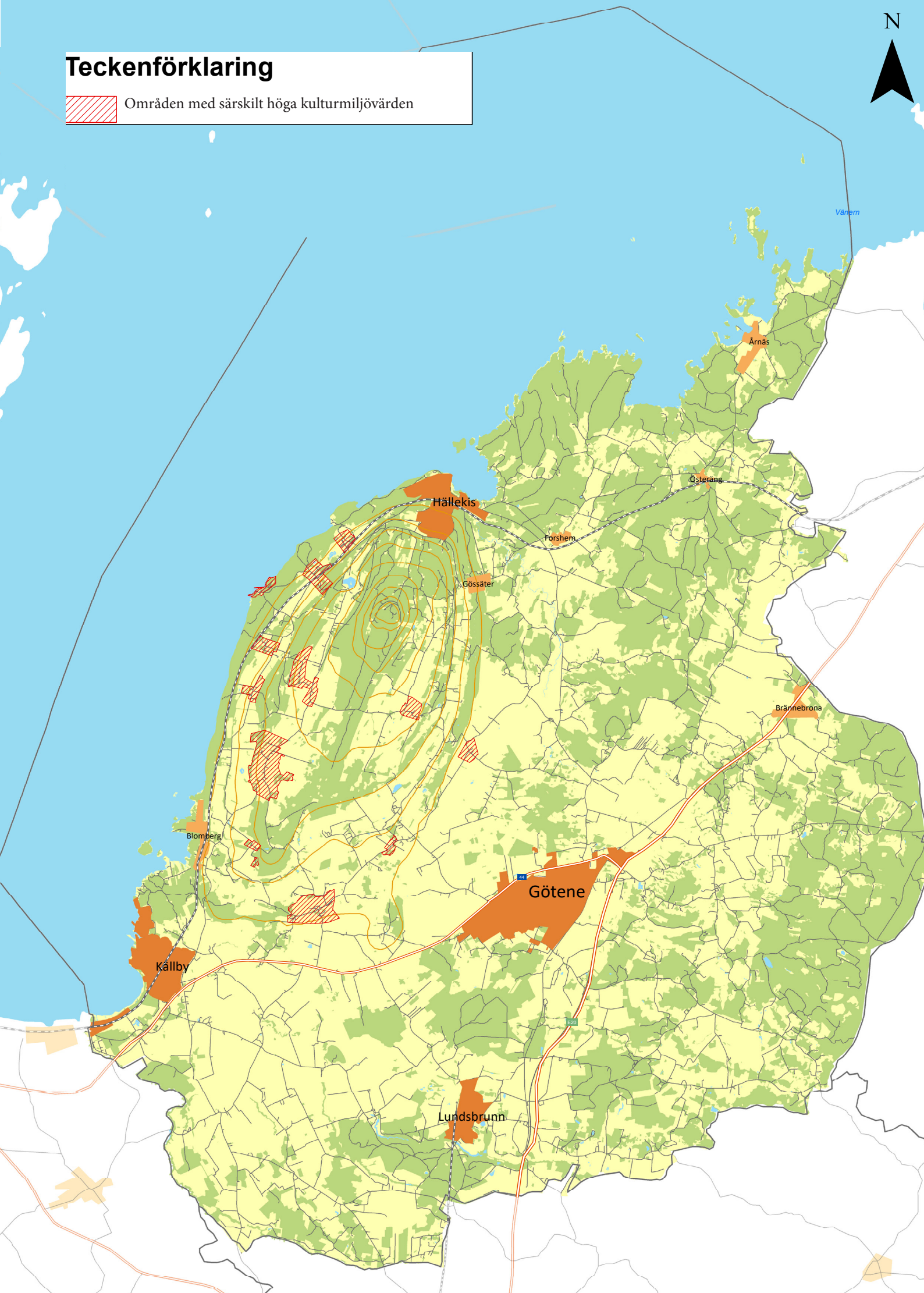
0 1 250 2 500 5 000 Meter

N

Teckenförklaring

Områden med särskilt höga kulturmiljövärden

Teknisk försörjning

VA-översikt

Tillgång till rent dricksvatten, ett gott omhändertagande av spillvatten och dagvatten är viktiga förutsättningar för samhällsutvecklingen. Klimatförändringar och översvämningar, ökade miljökrav och en åldrad infrastruktur innebär ökade krav på kommunernas vatten- och avloppsverksamhet, VA. Utanför verksamhetsområdet riskerar bristfälliga små avloppsanläggningar att sprida smittoämnen och bidra till att vattenförekomster inte uppnår god status.

Sveriges kommuner står inför stora investeringar för att nå en hållbar VA-försörjning. En strategisk och långsiktig VA-planering som omfattar både dricksvatten, spillvatten och dagvatten blir kommunens verktyg för att lyfta fram problem och prioritera åtgärder för att kostnadseffektivt möta de utmaningar som man står inför.

Götene kommun strävar efter en hållbar långsiktighet i sin planering av VA, både vad gäller den allmänna VA-anläggningen, utbyggnadsområden och områden för enskilt VA. Långsiktighet med avseende på ledningsnätet är ett tidsperspektiv på 100 år medan en långsiktig investeringsbudget har ett tidsperspektiv på cirka 10 år och framåt.

VA-plan

VA-planen i Götene kommun, som antogs av Kommunfullmäktige år 2015, har tagits fram i ett kommunövergripande samarbete med utgångspunkt i de tidigare utformade dokumenten VA-översikt och VA-strategi.

VA-planen anger vilka åtgärder som behövs inom VA-försörjningen i syfte att uppnå en hållbar VA-försörjning nu och i framtiden. Planen har ett stort fokus på framtida VA-försörjning i områden med samlad bebyggelse, som idag inte är så kallade verksamhetsområden. Verksamhetsområde innebär

att kommunen är huvudman för vatten och/eller avloppsförsörjning. VA-planeringen är ett verktyg för att lyfta fram utmaningar och för att visa var, när, och i vilken ordning den allmänna VA-anläggningen ska byggas ut. Det ger även en möjlighet att planera för en hållbar VA-försörjning i områden som inom överskådlig tid inte berörs av de allmänna vattentjänsterna. VA-planeringen ska resultera i att åtgärder genomförs på ett metodiskt och effektivt sätt.

Ledningsnätet

Huvudman för Götene kommuns allmänna VA-anläggning är Götene Vatten & Värme AB. Den allmänna VA-anläggningens utbredning definieras av verksamhetsområden beslutade av kommunfullmäktige och det finns områden för vatten, spillvatten respektive dagvatten. Både exploateringsområden och omvandlingsområden ansluts kontinuerligt, till exempel Sofiestrand och Truve/Svanvik.

Det allmänna ledningsnätet är cirka 52 mil och består av vatten-, spillvatten- och dagvattenledningar inklusive bland annat pumpstationer, tryckstegringsstationer och vattenreservoarer. Det allmänna ledningsnätet för vatten och avlopp är i stora delar utbyggt som duplikatsystem det vill säga med skilda ledningar för dagvatten och spillvatten. Detta innebär att dagvattnet leds i separata ledningar eller dikessystem till sjö eller vattendrag. Det finns krav på att fördröja dagvatten som leds till åar, privata diken och privata rörledningar (exempelvis markavvattningsföretag). Det finns ett behov av uppdimensionering av ledningsnätet för dagvatten dels beroende på det förändrade klimatet och dels för att möta kommande krav.

Dricksvatten

Vänern utgör vattentäkt inom Götene kommun och det finns också ett antal grundvattenförekomster. Dricksvattenresurser för enskilt behov finns mer eller mindre överallt, dock med varierande kvantitet och kvalitet. Många av dessa dricksvattenresurser är grundvatten.

För den kommunala dricksvattenförsörjningen pumpas sjövattnet från Vänern via ledningar till infiltrationsdammar. Där infiltreras vattnet i marken och denna metod kallas konstgjord infiltration. Råvattnet (infiltrerat sjövattnet samt naturligt grundvatten) pumpas ur grundvattentäkten och leds till Götene vattenverk där det bereds till dricksvatten. Götene vattenverk försörjer Götene, Hällekis, Källby, Gössäter, Forshem, Brännebrona samt delar av landsbygden med dricksvatten. Därutöver finns vattenverk i Lundsbrunn och Årnäs som båda bereder dricksvatten av naturligt grundvatten.

Vattentäkterna bedöms tillgodose kommunens behov de närmaste 25 åren, allt beroende på industrins utveckling. Begränsningen är ledningsnätets och vattenverkens kapacitet. Behov av kapacitetsökning och skyddsåtgärder för vattenförsörjningen ses fortlöpande över.

Spillvatten

I Götene kommun har Götene Vatten och Värme fyra avloppsreningsverk och två avloppsanläggningar som tar hand om spillvatten. I de flesta verken sker reningen genom traditionell teknik. Götene reningsverk har en kapacitet för 50 000 personekvivalenter (pe) och tar hand om spillvatten från Götene tätort inklusive processvatten från industrier samt från Lundsbrunn. Källby reningsverk är dimensionerat för 5 600 pe och tar hand om spillvatten från Källby tätort inklusive behandling av processvatten från industrin. Hällekis reningsverk är dimensionerat för 1 500 pe och tar hand om spillvatten från Hällekis, Gössäter och Forshem. Årnäs reningsverk är dimensionerat för 350 pe och tar hand om spillvatten från Årnäs samhälle. I Österäng och Brännebrona finns mindre anläggningar för spillvattenrening.

Hällekis reningsverk har under många år varit kraftigt belastat med tillskottsvatten, särskilt vid nederbörd. De senaste åren har arbetet med åtgärder intensifierats.

Dagvatten

Allt vatten som rinner över markytan är dagvatten. Dagvattnet avleds till närliggande vattendrag via ledningsnät och öppna dikessystem. De stora mängder dagvatten som uppstår i samband med omfattande regn och skyfall kan inte alltid hanteras av det allmänna ledningsnätet och riskerar att orsaka översvämningar. Grundprincipen är att så mycket som möjligt av dagvattnet ska omhändertas lokalt. På det sättet minskas belastningen på vattendrag och vattenförekomster. Att anlägga fördröjningsmagasin är ett sätt att minska översvämningensrisken samtidigt som det också kan skydda vattendragen från föroreningar som kan finnas i dagvattnet.

I områden med hög andel hårdgjorda ytor rinner stora mängder vatten snabbt till det allmänna ledningsnätet och vattendragen, vilket är ett växande problem. Det är viktigt att medvetet minimera andelen hårdgjord yta i kommande detaljplanarbeten. För att i framtiden klara av ökade mängder nederbörd behöver man avsätta mark för fördröjning av dagvatten. Vid förtätning är det viktigt att tidigt utreda vilka platser som är strategiskt viktiga att spara och utveckla för omhändertagande av dagvatten. I tätbebyggda områden är det viktigt att dagvattensystemen inte är underdimensionerade i förhållande till prognos om förväntad nederbörd. Vid nybyggnation är det också viktigt att höjdsättning av bostäder och gatumark sker så att ytavrinning kan ske till vattendragen. Ytterligare en viktig aspekt är behovet av dagvattenfördröjning från respektive fastighet. För att avrinningen ska fortsätta fungera när naturmark bebyggs finns ett gemensamt behov av att kompensera med fördröjningsåtgärder.

Enskilda avlopp

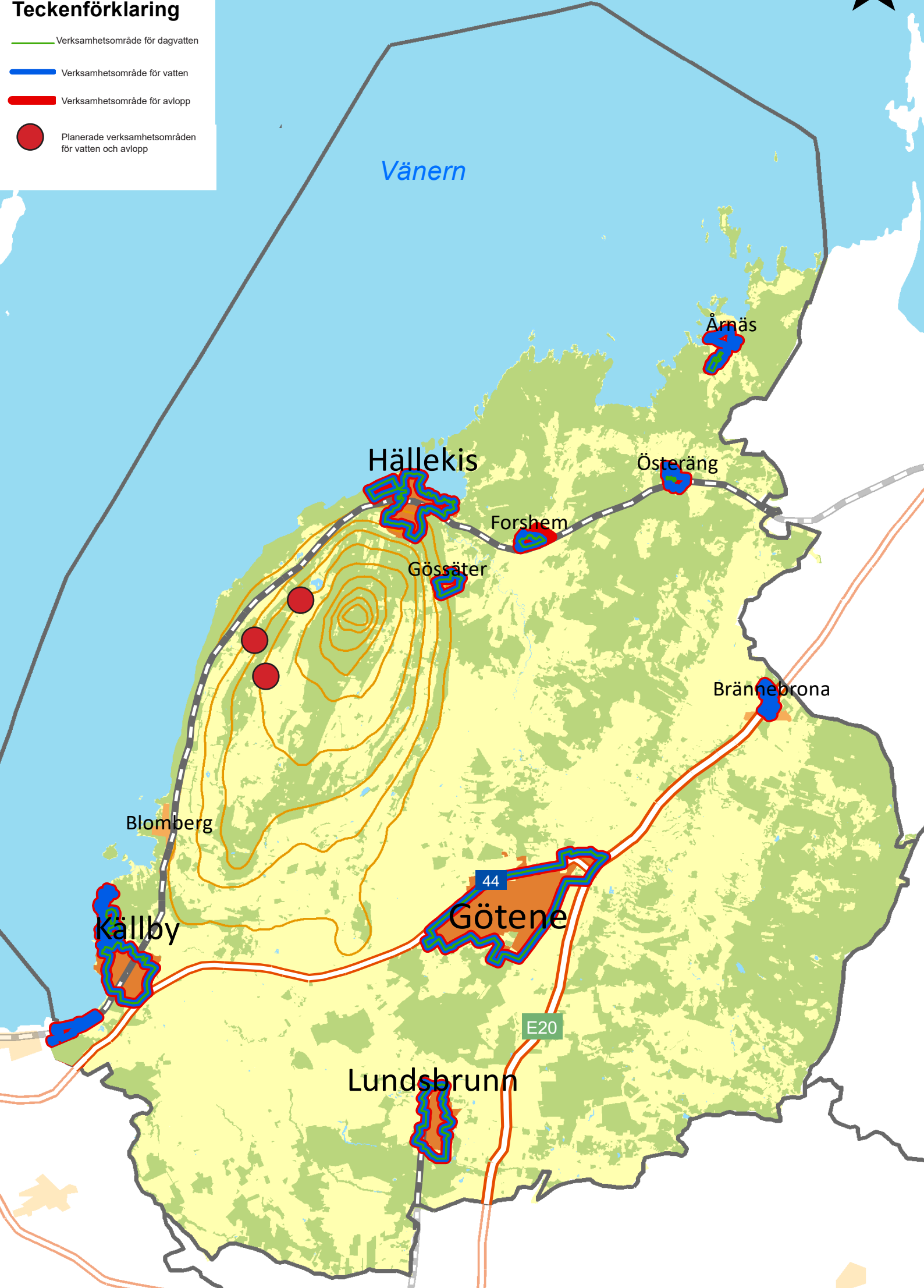
I VA-planen från 2015 identifierades de områden där det även i fortsättningen i huvudsak kommer att finnas enskilda avlopp. I dessa områden finns lokala förutsättningar för att ordna egen avloppslösning och eget dricksvatten. Det finns inget utpräglat exploateringsstryck inom dessa områden och bostäder ligger relativt glest. Områden som berörs är framförallt östra delen av kommunen.

Inventering av enskilda avlopp påbörjades tidigt i Götene kommun och det var framförallt områden med närhet till vattendrag och där hög skyddsnivå prioriterades. Det finns många gamla torpstugor som används som fritidshus och fortfarande saknar indraget vatten och enskilt avlopp. Omvandling av dessa torpstugor sker successivt i samband med fastighetsöverlåtelse och när moderna bekvämligheter önskas.

Många områden på landsbygden har anslutits till kommunalt avlopp via privata föreningar. Det gäller bland annat östra sidan på Kinnekulle, norr om Nordskog i Källby och jordbruksbygden söder om Källby. På västra Kinnekulle har Hökastaden, Römossen och Kinne-Kleva identifierats som planerade verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp då områdena är utpekade i VA-planen samt att det finns problem med att lösa både dricksvatten och avloppsfrågorna enskilt.

Teckenförklaring

- Verksamhetsområde för dagvatten
- Verksamhetsområde för vatten
- Verksamhetsområde för avlopp
- Planerade verksamhetsområden för vatten och avlopp

Energi

Vid planering för mark- och vattenanvändning i kommunen ska hänsyn tas till de nationella målsättningarna gällande förnybar energiproduktion på det sätt som är lämpligt inom kommunens område. Nationella målsättningen är 100 procent förnybar elproduktion till år 2040.

Fjärrvärme

Götene Vatten & Värme AB levererar fjärrvärme till fastigheter i Götene och Hällekis tätorter. I Götene är fjärrvärmenätet utbyggt i större delen av tätorten och längden på ledningsnätet är cirka 30 kilometer. Totalt är ungefär 600 fastigheter anslutna, både flerbostadshus, industrier, offentliga lokaler och småhus.

Fjärrvärmen produceras i Västerbyverket som även producerar processånga till industrin. En 25 megawatts ångpanna eldas i huvudsak med flis (GROT, stamved, salix) bark och spån. I Hällekis finns ett mindre ledningsnät, cirka 3 kilometer. Här är cirka 35 fastigheter anslutna till fjärrvärmen som i huvudsak består av spillvärme från Svenska Foder AB. Götene Vatten & Värme AB har även en egen anläggning som i huvudsak eldas med pellets som reserv.

Vindkraft

Götene kommun har genom åren engagerat sig i energi- och klimatfrågorna, exempelvis genom att ta fram olika planer samtidigt som man arbetat med olika åtgärder i den egna verksamheten. En del i detta arbete var att kommunen tidigt utarbetade en ”Fördjupad översiktsplan för vindkraft” som antogs av KF 2009-04-27 med syftet att underlätta vindkraftsutbyggnaden genom att peka ut prioriterade områden lämpliga för vindkraft. Inom kommunen finns emellertid inget område utpekade som riksintresse för vindkraft.

Sedan planen antogs har vindkraften byggts ut kraftigt vilket medfört att de utpekade prioriterade områdena är att betrakta som färdigexploaterade. I vindkraftsplanen för Götene kommun 2015-2019 har avståndet till närmaste bostadshus utökats

till cirka 800 meter med undantag för gårdsverk (totalhöjd under 50 meter). Därigenom återstår endast mycket begränsade områden som kan prövas för nyetableringar.

Solenergi och biogas

Strax norr om Götene tätort planeras en solcellspark på 45 hektar. Just nu pågår processen med tillståndsansökan för anläggningen.

Under 2021 tog Götene kommun fram en detaljplan som möjliggör en stor biogasanläggning norr om Götene tätort. Byggnationen av anläggningen förväntas påbörjas under 2022. Bolaget bakom satsningen fick 158 miljoner kronor i investeringsstöd från Klimatklivet.

Avfall och återvinning

Sedan årsskiftet 2021/2022 är Götene kommun medlem i Avfall och Återvinning Skaraborg som ansvarar för hanteringen av avfall och återvinning.

Det finns en återvinningscentral i Götene kommun som ligger vid den västra infarten till Götene tätort. Här finns mottagning och mellanlagring av farligt avfall, trädgårdsavfall, omlastning av trä, elektronik-, deponi-, grov- och annat avfall. Här samlas även förpackningsmaterial, tidningar och wellpapp in.

I dagsläget finns det 7 återvinningsstationer för insamling av förpackningsmaterial och tidningar utspridda över hela kommunen. Kommunen strävar efter en ekonomiskt och miljömässigt hållbar hantering av hushållsavfall och att säkerställa cirkulära flöden och slutna kretslopp för materialförsörjning.

Elförsörjning och kraftnät

Elsystemet utgör en förutsättning för samhällets primära funktioner och för att Sverige ska klara av både internationella och nationella mål såsom energiomställning och minskade koldioxidutsläpp samtidigt som samhällets energiförsörjning tryggas. Ingen del av det svenska transmissionsnätet finns i Götene kommun utan elsystemet inom kommunen består av regionnät samt lokalnät.

Risker, hälsa och säkerhet

Riskhantering

Götene kommun samverkar inom området trygghet och säkerhet genom den gemensamma nämnden och dess förvaltning Samhällsskydd mellersta Skaraborg (SMS) som består av kommunerna Falköping, Götene, Skara och Tidaholm.

Skydd mot olyckor

Arbetet med skydd mot olyckor sker som en direkt följd av krav i Lag (2003:778) om skydd mot olyckor som en del av kommunens ansvarsområde och som ett integrerat arbete inom olika verksamhetsområden i kommunerna. SMS har ett ansvar att samordna arbetet med skydd mot olyckor inom det geografiska området. En stor del av arbetet med skydd mot olyckor utgörs av SMS förebyggande och operativa verksamhet.

Krisberedskap

Inom området krisberedskap ryms frågor som handlar om Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Kommunen ska kontinuerligt bedriva ett grundläggande trygghets- och beredskapsarbete så att sannolikheten för samhällsstörningar minskas, konsekvenserna kan lindras och hanteringsförmågan öka. Målbilden vid en händelse är att samhällets normalbild ska återställas så snabbt som möjligt.

Götene kommuns krisorganisation består av:

- en krisledningsstab
- en krisledningsnämnd
- en kriskommunikationsorganisation

Brottsförebyggande

SMS är en drivande och en samverkande part i det lokala brottsförebyggande arbetet i samverkan med övriga kommuner, polismyndigheten och andra aktörer. Kommunernas samordningscentral vid SMS samarbetar dygnet runt med lokala brottsförebyggande aktörer i det dagliga och operativa arbetet. I samverkan med lokalsamhället arbetar SMS med att öka känslan av trygghet och ”innanförskap” hos medborgarna för att bidra till ett socialt hållbart samhälle. '

Sedan 2017, arbetar polisen och kommunen enligt metoden ”Effektiv Samordning för Trygghet” (EST). Genom telefonmöten varannan vecka där polisen, olika förvaltningar inom kommunen, fastighetsägare och handlare medverkar, delas den lägesbild som finns vid den aktuella perioden. Där får polisen kunskap om vilka områden som upplevs som otrygga och stökiga och vi kan därefter rikta resurser och insatser mot just dessa.

Risk- och sårbarhetsanalys

Götene kommun har en risk- och sårbarhetsanalys. Risk- och sårbarhetsanalysen ska fungera som grund för säkerhetsarbetet i Götene kommun. Målet är att våra samhällsviktiga verksamheter har en god förmåga att motstå och hantera störningar så att de negativa effekterna på samhället blir så små som möjligt. Risk- och sårbarhetsanalysen pekar ut händelser och olyckor som kan drabba kommunen, allt från vardagsolyckor till mycket allvarliga händelser såsom extraordinära händelser. Under en kris ska berörda aktörer ha förmåga att leda och samordna insatser så att krisens verkningar minimeras. Inte minst viktigt i detta sammanhang är krisinformation och kommunikation.

Totalförsvaret

Det militära försvaret och det civila försvaret bildar tillsammans Sveriges totalförsvaret. Det militära försvarets uppgift är att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp, hävda våra territoriella gränser, stärka samhället vid svåra påfrestningar i fredstid samt bidra till fred och säkerhet i omvärlden.

Civilt försvar, fram till 1986 i Sverige kallat civilförsvaret, är en offentlig organisation med syfte att i krig eller annan krissituation komplettera det militära försvaret vad avser civilt skydd och stöd för samhället, främst vid ett väpnat angrepp men även vid naturkatastrofer och liknande. Ansvar för verksamheten ligger hos den myndighet eller instans som har motsvarande ansvar i fredstid. Det civila försvaret planläggs i första hand med tanke på ett väpnat angrepp, men även för fredstida påfrestningar på samhället. Civil försvar består i praktiken bland annat av verksamheterna räddningstjänst och drift av skyddsrum. Ingen av kommunens tätorter har eller har haft skyldighet att anordna skyddsrum för sina invånare. Många fastigheter har ändå försetts med skyddsrum, i de flesta fall enklare typer med begränsad skyddsverkan, så kallade skyddade utrymmen. Vart fjärde år arbetar kommunen med projektet ”styrel”, vars syfte är att prioritera elförbrukningen inom kommunen. Projektet görs i samverkan med aktören för lokalnätet. I Götene kommun finns ett antal regionnätledning. Vid byggnation i anslutning till dessa skickas remiss till Svenska kraftnät.

Luftkvalitet

Luftföroreningar uppkommer av en rad olika aktiviteter i samhället. Luftföroreningar påverkar människors hälsa och miljön negativt. Ofta transporteras föroreningarna över långa avstånd, vilket innebär att utsläpp utanför kommunens och landets gränser påverkar luftkvaliteten i Götene kommun och vice versa.

Det finns miljökvalitetsnormer för svaveldioxid, kvävedioxid, kväveoxid, bly, bensen, kolmonoxid och partiklar. Gränsvärdena är beslutade av EU och införlivade i miljöbalken och plan- och bygglagen. Om det finns risk att värdena överskrider ska åtgärder

vidtas. Götene kommun är medlem i Luft i väst. Förbundet genomför mätningar och beräkningar av luftkvaliteten med avseende på olika föroreningar.

De beräkningar som är gjorda i Götene kommun visar att luftkvaliteten är god. För att säkerställa att miljökvalitetsnormerna inte riskerar att överskridas i framtiden bör det stora antalet biltransporter minska och ersättas av transporter som inte bidrar till utsläpp av skadliga ämnen och partiklar.

Vattenkvalitet

Miljökvalitetsnormer anger det ekologiska och kemiska miljötillstånd som ska uppnås eller råda i vattenförekomster vid en viss tidpunkt. Samtliga ytvattenförekomster i kommunen har problem med för höga halter av bromerade difenyleter och kvicksilver vilket resulterar i att god kemisk inte uppnås. För grundvattenförekomster anges normen som ”god kvantitativ grundvattenstatus” samt ”god kemisk status”.

Ytvattenförekomst	Kvalitetskrav samt målår	Ekologisk status	Kemisk status
Vänern Värmlandsjön	God 2039	Otillfredsställande	Ej god
Råmmån	God 2027	Måttlig	Ej god
Silån	God 2027	Måttlig	Ej god
Västerbroån	God 2027	Måttlig	Ej god
Svartån	God 2039	Måttlig	Ej god
Sjöråsån	God 2027	Otillfredsställande	Ej god
Ärnäsån	God 2039	Otillfredsställande	Ej god
Öredalsån	God 2033	Måttlig	Ej god

Grundvattenförekomst	Kvalitetskrav samt målår	Kvantitativ grundvattenstatus	Kemisk status
Kinneulle Sandsten	God 2033	God	God
Källby	God 2033	God	God
Lundsbrunn	God 2033	God	God

Fig. 3 Kvalitet i kommunens vattenförekomster

Buller

Buller är ett utbrett miljöproblem och är den miljöstörning som berör störst antal människor i Sverige. Långvarig exponering för alltför höga bullernivåer kan innebära ökade risker för högt blodtryck samt hjärt- och kärlsjukdomar. Buller uppstår från en mängd olika källor, till exempel trafik, industriell verksamhet, flygplatser och skjutbanor. Bebyggelse ska enligt plan- och bygglagen lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet, bland annat med hänsyn till människors hälsa och säkerhet. Eftersom buller kan innebära negativa konsekvenser för människors hälsa, ska ljudmiljön vägas in vid planläggning av och bygglovsprövning för bostadsbebyggelse.

Bullervärden ska, vid behov, anges i planbeskrivning till detaljplan eller i bygglov för bostäder.

Ljudnivåerna avser omgivningsbuller utomhus vid byggnadens fasad och vid uteplats, om sådan anordnas i anslutning till byggnaden. Bullerfrågan vid detaljplaneläggning och bygglov regleras i plan- och bygglagen, miljöbalken samt ett antal förordningar. Plan- och bygglagen ger till exempel kommunen möjligheter att besluta om planbestämmelser med skyddsåtgärder som reglerar buller.

Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader anger riktvärden för trafikbuller utomhus vid bostadsbyggnader. Följande riktvärden bör inte överskridas:

- 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå utomhus (vid fasad)
- 60 dB(A) ekvivalent ljudnivå utomhus (vid fasad), för bostad större än 35 kvadratmeter
- 70 dB(A) maximal ljudnivå vid uteplats i anslutning till bostad

Vid åtgärder på järnvägar eller andra spåranläggningar avser riktvärdet för buller utomhus 55 dB(A) ekvivalentnivå vid uteplats och 60 dB(A) ekvivalentnivå i bostadsområdet i övrigt. I Götene kommun förekommer buller främst från trafiken utmed de större vägarna samt längs Kinnekullebanan och vissa industrier.

Riskhänsyn i samhällsplaneringen

Riskbilden ska belysas tidigt i planärenden. I de fall det behövs utredningar för att bedöma om ett område är lämpligt för en viss typ av bebyggelse ska detta ske tidigt i planprocessen. Det kan också gälla om det visar sig att området kräver skyddsåtgärder för att göra området lämpligt för bebyggelse. Då ska dessa skyddsåtgärder införas i detaljplanen. Höjdsättning av bebyggelse ska ske så att säker avrinning erhålls.

Ras, skred och erosion

Områden som kan innebära risk för skred utgörs vanligen av sluttande lerområden i kombination med vissa geotekniska förutsättningar. Även i flacka slänter kan skred utlösas och då i samband med någon form av ingrepp, såsom grävarbeten eller byggnadsverksamhet.

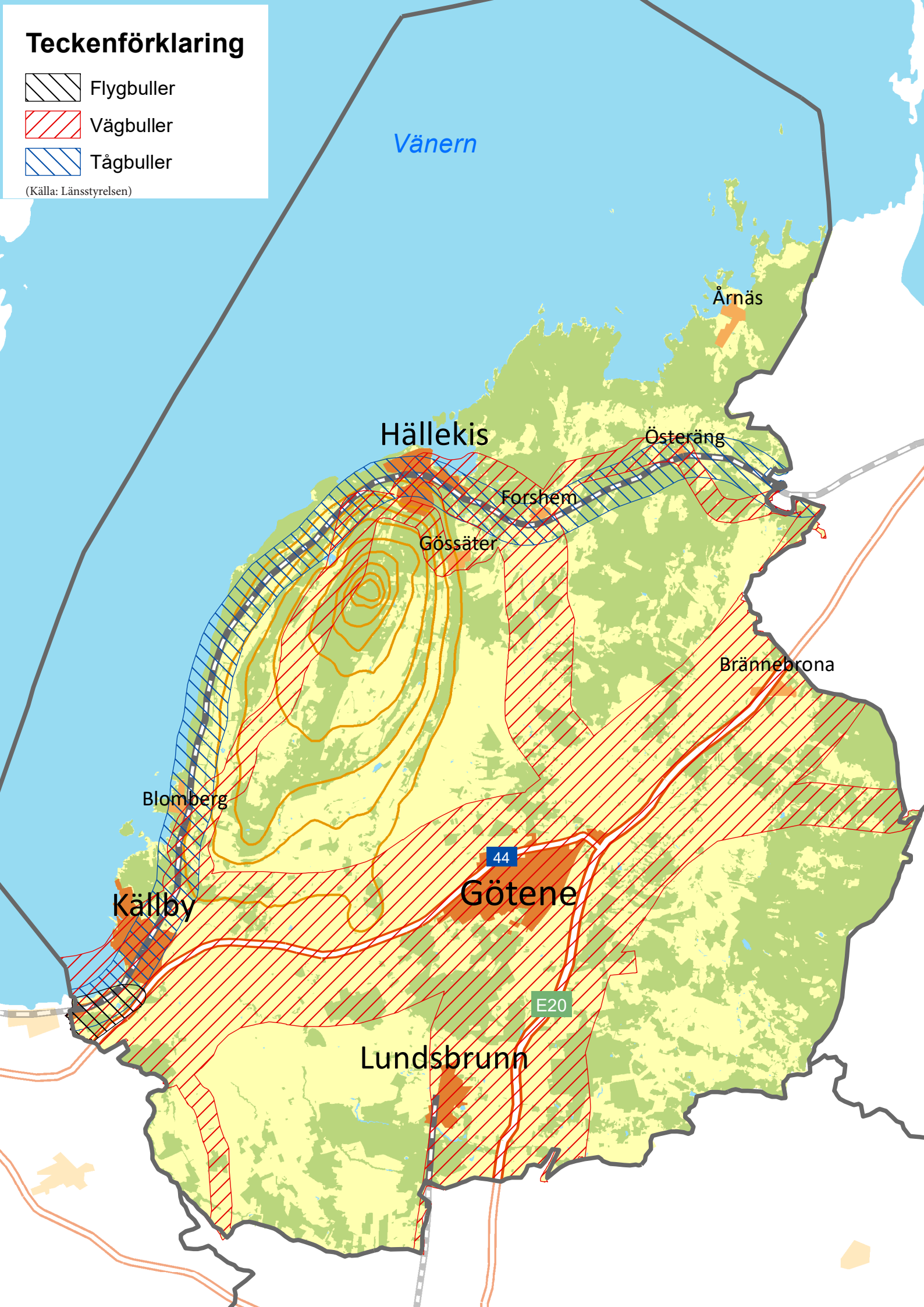
MSB har gjort en översiktlig stabilitetskartering som visar var stabilitetsproblem kan förekomma i kommunen. Samtliga undersökta områden ligger längs med vattendrag. I karteringen identifierades riskområden i Götene längs med Göteneån och i Källby utefter Råmmån.

Erosion är en naturlig förändring av bland annat stränder. Stranderosion orsakas av vattenrörelser, vindar och is. För Götene kommun är det särskilt områden längs Väneren och längs åarna som är känsliga för erosion.

Teckenförklaring

- Flygbuller
- Vägbuller
- Tågbuller

(Källa: Länsstyrelsen)

Översvämning

Klimat och sårbarhetsutredningen SOU 2007:60 har kommit fram till att man i framtiden kan förvänta sig att antalet dagar med kraftig nederbörd ökar under vinter, vår och höst i större delen av landet, med ökad risk för översvämning, ras, skred, erosion, förorenade dricksvattenbrunnar och bräddning av avloppsreningsverk som följd.

Inom kommunen finns några områden i närheten av Vänern, som vid normalt vattenstånd ligger under sjöns yta. Områdena har skapats för att kunna utnyttjas för jordbruk. Härutöver finns ett flertal låglänta områden som vid högre vattenstånd helt eller delvis översvämmas. Vänerns vattenstånd var extremt högt kring årsskiftet 2000/2001, då vattenytan som högst låg på nivån +45,7 meter över havet (RH00). Vänerns övre dämningssgräns ligger på +44,85 meter över havet (RH00).

I en rapport från Karlstads Universitet från år 2013 har konsekvenserna av 100-årsnivå, 100-årsnivå och vindpåverkan, dimensionerande nivå (10 000-årsnivå) samt dimensionerande nivå och vindpåverkan beräknats.

Vid 100-årsnivån (45,84) riskerar reningsverket i Årnäs, hamnen i Hällekis samt viss bebyggelse i Källby att översvämmas.

Vid 100-årsnivån med vindpåverkan (46,33) riskerar även bostadshus, fritidshamnen och Aranäs borgsruin i Årnäs samt hamnen i Källby att översvämmas.

Vid den dimensionerade nivån (46,69) riskerar byggnader i Hällekis att översvämmas.

Vid den dimensionerade nivån med vindpåverkan (47,18) riskerar reningsverket i Källby och Kinnekullebanan att översvämmas.

Klimatrelaterade risker i den bebyggda miljön

Enligt plan- och bygglagen ska kommunen i översiktsplanen redovisa kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa

av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

I Götene kommun är det bebyggelse i nära anslutning till Vänern samt närhet till vattendrag som skulle påverkas av ett förändrat klimat (se kartan på sidan 32). Fördjupade studier är nödvändiga för att identifiera hur omfattande riskerna är samt vilka åtgärder som skulle vara aktuella.

Stigande vatten - en vägledning

För att ge råd och vägledning till kommunerna i länet vid planering av ny bebyggelse i vattennära områden har länsstyrelserna i Västra Götalands och Värmlands län tagit fram ett planeringsunderlag, ”Stigande vatten – en handbok för fysisk planering i översvämningshotande områden”, 2012. I rapporten finns en planeringsmodell för hur kommunerna ska handskas med problematiken i den fysiska planeringen. I rapporten finns också faktablad för vilka dimensionerande höjder som bör användas i planeringen i olika planeringssituationer.

Faktabladet är uppdaterat år 2017 utifrån nya beräkningar för Vänerns vattennivåer. Planeringsmodellen går ut på att dela in områdena där översvämningsrisk föreligger i översvämningszoner. För Vänern är översvämningszonerna indelade i fyra, där det i zon 4 är störst risk för att en översvämning inträffar och zon 1 lägst sannolikhet för översvämning.

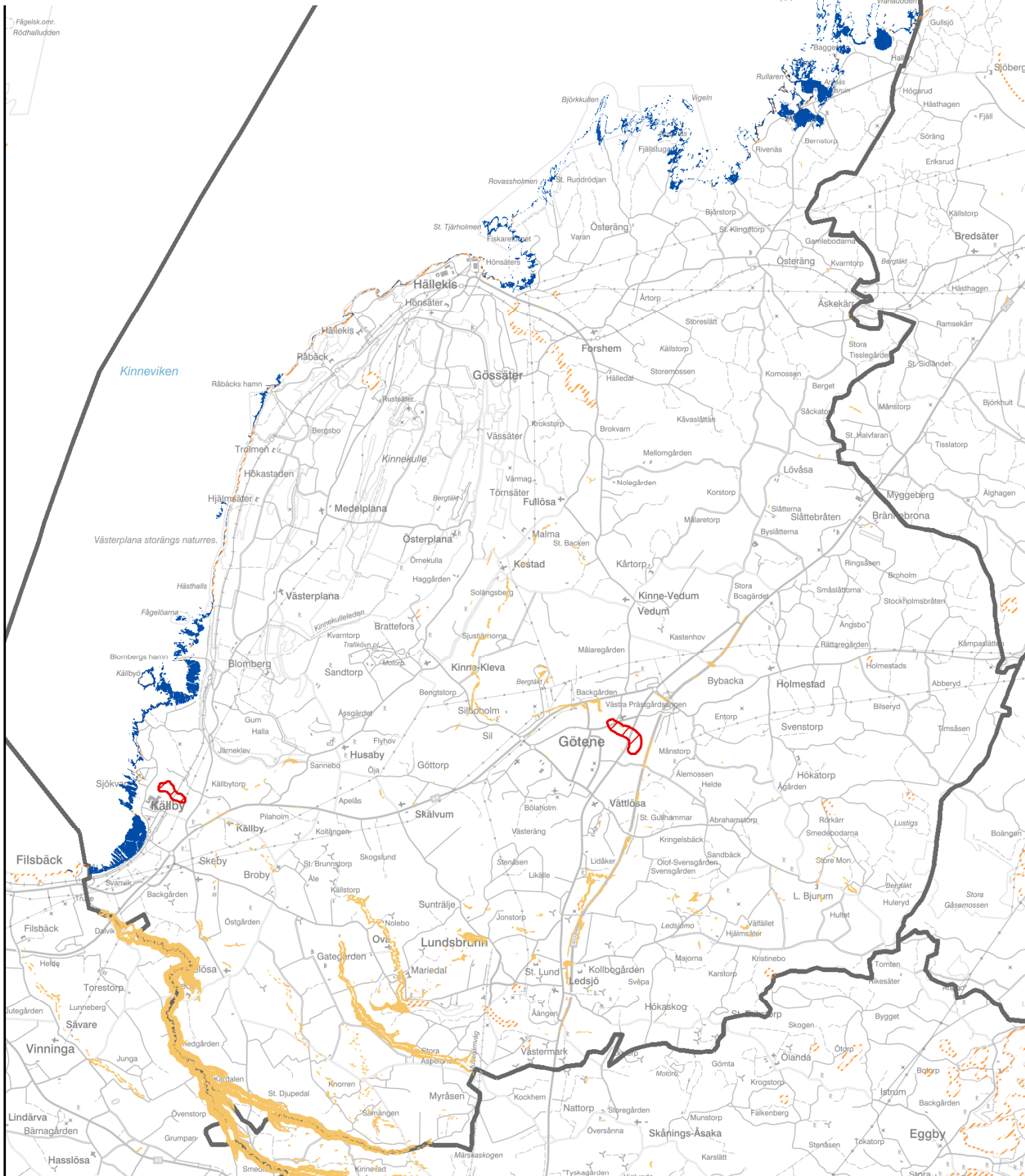
Planeringsnivåerna för Vänern utgår från en 100-årsnivå, en 200-årsnivå och en högsta dimensionerade nivå i ett framtida klimat. Götene kommun avser att följa Länsstyrelsens rekommendationer vid nybyggnation i närheten av Vänern. Götene kommun och Länsstyrelsen bedömer att förutsättningarna i Götene kommun är snarlika Lidköpings kommun där den beräknade högsta vattennivån är +47,25 meter.

Teckenförklaring

 Områden som riskerar översvämning vid den dimensionerade nivån (10 000 års nivå) med vindpåverkan

 Områden där det finns förutsättningar för ras och skred (SGU)

 Områden där det finns förutsättningar för ras och skred (Kartering MSB)

Skyfall

Kommunen har utgått från länsstyrelsens planeringsunderlag för ytavrinning och lågpunkter för att kunna redovisa vilka områden som skulle drabbas hårdast vid skyfall. För att få en tydligare bild över hur kommunen skulle påverkas vid ett skyfall behöver en skyfallskartering utföras. Vid planläggning behöver fortsatta utredningar göras i samband detaljplan eller bygglovsprövning.

Vattenskydd och vattenförsörjning

Vattenskyddsområde Kinnevikens är inte beslutat ännu men föreskrifter för området tas fram gemensamt med grannkommunen Lidköping. Båda kommunerna har sina vattenintag i Kinnevikens. I Götene transporteras vattnet via ledning till ett vattenskyddsområde där sjövattnet infiltreras och bildar ett grundvatten som sedan levereras till vattenreningsverket i Götene.

Det finns även ett vattenskyddsområde vid Lundsbrunn där det är ett naturligt genererat grundvatten. Båda vattentäkterna är sammanlänkade och fungerar som reserv för varandra. Det finns även en reservvattentäkt i Källby som i dagsläget inte används. Årnäs har en egen vattentäkt som även försörjer Österängs samhälle.

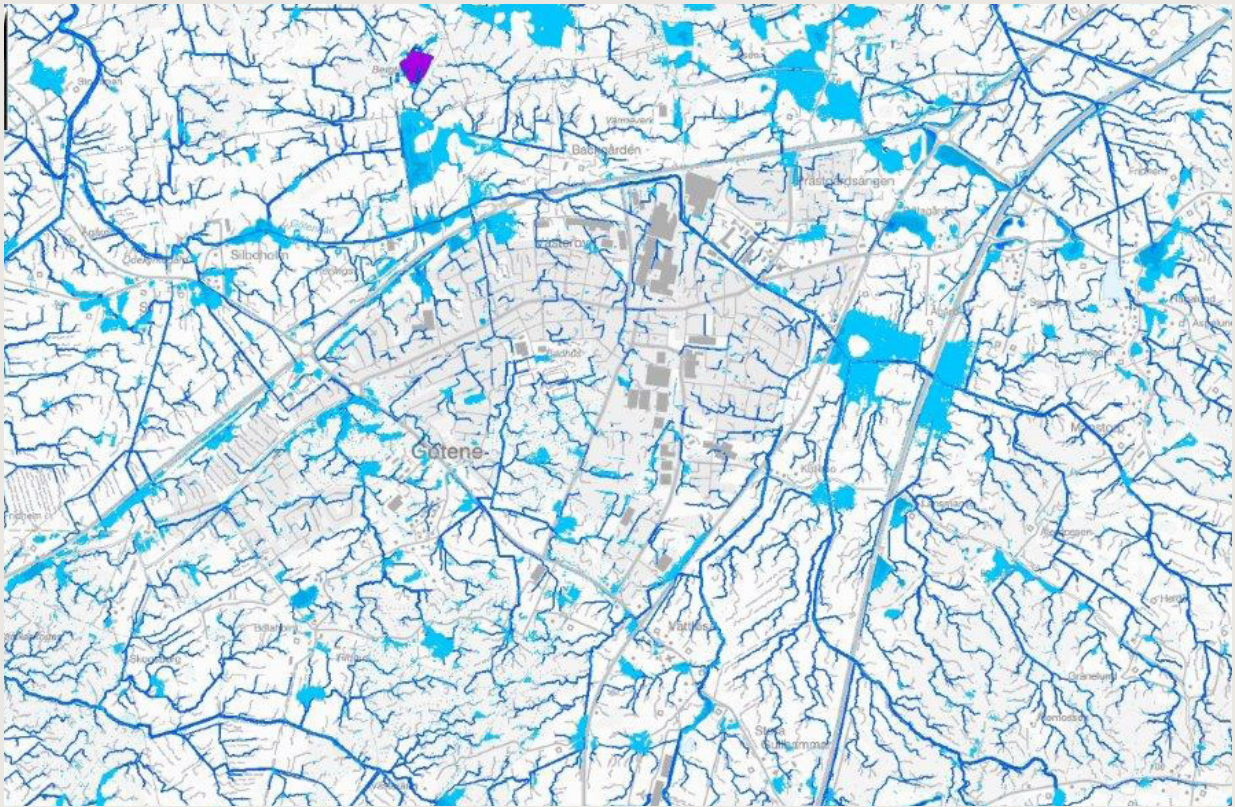

Fig. 5 Lågpunkter i Götene

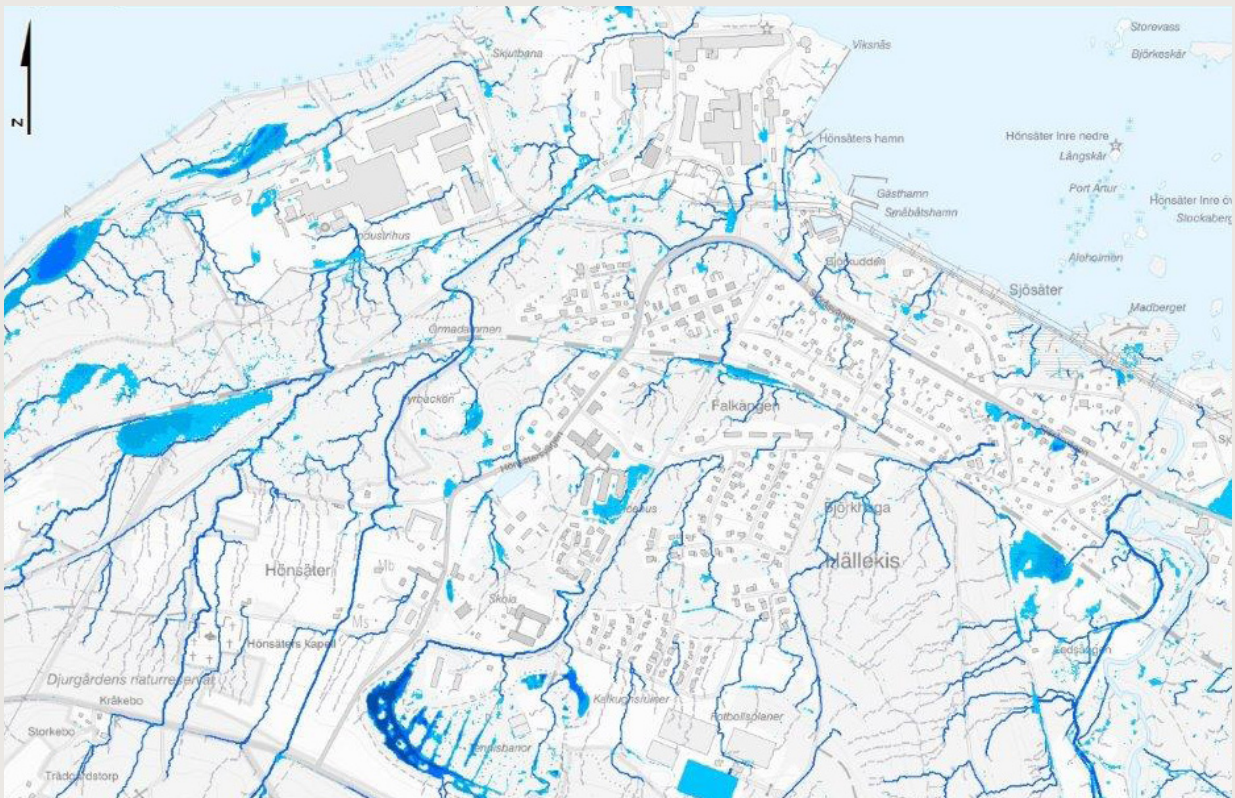

Fig. 6 Lågpunkter i Hällekis

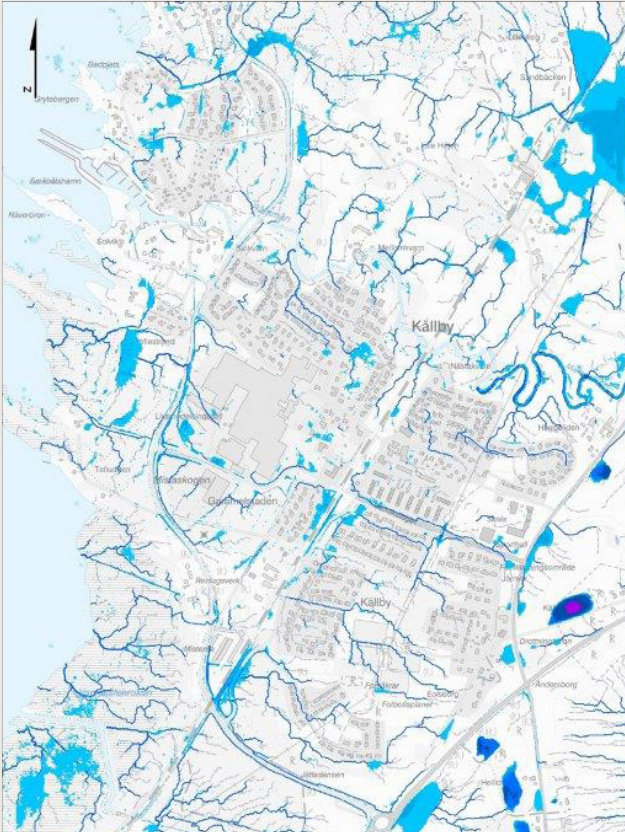

Fig. 7 Lågpunkter i Källby

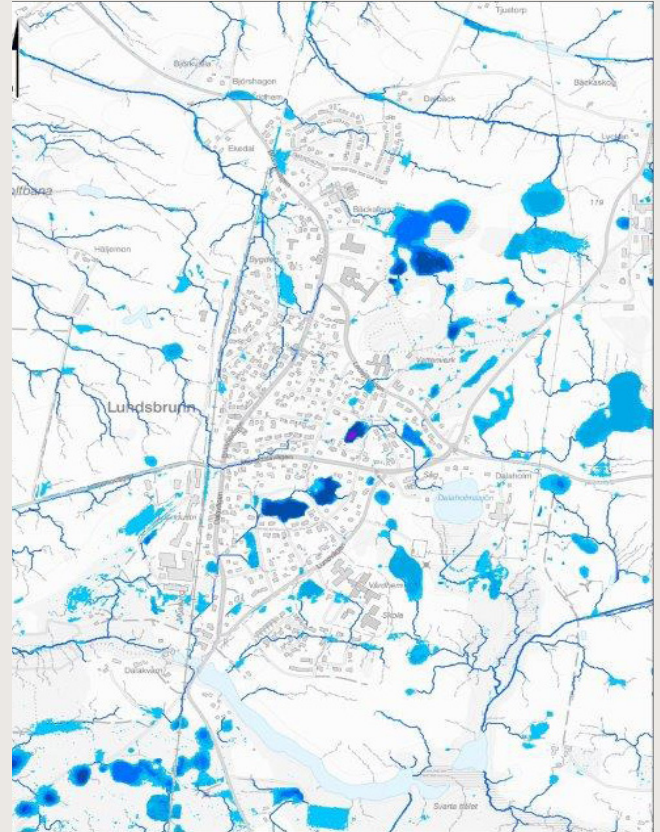

Fig. 8 Lågpunkter i Lundsbrunn

Förorenad mark och radon

Det har gjorts övergripande inventering av förorenad mark i samarbete med länsstyrelsen. Dokumentation finns tillgänglig i ett EBH-stöd. Alla kända historiska verksamheter har registrerats och riskklassats efter bransch och därefter har det skett ytterligare riskklassning efter provtagningar i samband med exploatering eller vid fokus på en bransch. Fokus har varit på de som i första historiska inventeringen riskklassats i högsta klasserna ett och två.

I kommunen finns ett flertal rödfyrshögar på Kinnekulle som är både klassade som kulturminnen och förorenade områden med varierande riskklass från ett till fyra. Andra verksamheter som kan nämnas i riskklass ett och två är träimpregneringsverksamhet och garveri.

Förekomsten av radon varierar med markens innehåll av uran och radium. Radonet kan tränga in i byggnader genom otätheter i grunden och kan påverka dricksvattnet i brunnar. Kommunstyrelsen kartlägger radonhalten i samband med upprättande av detaljplaner och ställer krav på skyddsåtgärder vid provning av bygglov.

Miljöfarliga verksamheter

Inom kommunen finns verksamheter som är anmälnings- och tillståndspliktiga enligt miljöbalken. I Götene kommun är det Gunnar Dafgård AB, Arla Foods AB, Götene avloppsreningsverk, Källby avloppsreningsverk, Götene återvinningsstation, Västerbyverket, Paroc AB, bergtäkter och sex lantbruksverksamheter som klassas som B-verksamheter. De mindre miljöfarliga verksamheterna (C- och U anläggningar) som exempelvis bensinstationer, värmeverk, lantgårdar, småbåtshamnar med flera har kommunens miljö- och bygglovnämnd ansvar för tillsyn.

Sevesoanläggningar: Paroc AB, Gunnar Dafgård AB och två täkter med bergkross klassas som Sevesoanläggningar enligt summeringsreglerna för farliga ämnen och enligt den lägre kravnivån. Länsstyrelsen har tillsyn över den delen av verksamheterna som är Sevesoklassade. Länsstyrelsen har ställt krav på alarmsystem och riskbedömningar för verksamheterna.

Ytterligare en anläggning, Gasum ABs Biogasanläggning, är både tillståndspliktig och Sevesoanläggning. Den är planerad att ligga strax norr om värmeverket i Götene. Tillstånd är beviljat och detaljplan är antagen av kommunfullmäktige. Den senare har överklagats och målet är inte avgjort. Därför är inte anläggningen uppförd eller tagen i drift än.

Transporter av farligt gods

Med farligt gods avses transporter av ämnen och föremål som kan orsaka skador på människor eller miljön om de inte hanteras på rätt sätt. I Götene kommun går transporter av farligt gods på vägar.

Transporter av farligt gods ska i möjligaste mån ske på primära och sekundära transportleder för farligt gods. Det primära transportnätet utgör stommen i det rekommenderade vägnätet och används för genomfartstrafik av farligt gods. I Götene kommun utgör E20 och rv 44 primära transportvägar för farligt gods på väg. Sekundära transportvägar för farligt gods är väg 2727 mot Hällekis, väg 2730 mot Österäng, Kinnekullevägen/Västerbyvägen/Vättlösavägen genom Götene tätort samt väg 2741 utanför Lundsbrunn. Vid planering i anslutning till dessa vägar ska *Riskpolicyn för markanvändning intill transportleder för farligt gods* följas. Riskhanteringsprocessen ska beaktas inom 150 meter från en farligt gods led.

Teckenförklaring

- Sevesoanläggning
- Primär väg
- Sekundär väg

Vänern

Årnäs

Paroc AB

Österäng

Hällekis

Forshem

Gössäter

Brännebrona

Blomberg

Swerock AB

44

Götene

Gunnar Dafgård AB

Källby

E20

Lundsbrunn

0 1 250 2 500 5 000 Meter

Mellankommunala och regionala intressen

Götene en integrerad del i regionen

Kommungränserna spelar liten roll för var människorna väljer att bosätta sig, arbeta, utbilda sig, handla eller göra något roligt på fritiden. För vissa funktioner måste kommunens invånare lämna kommunen, som för högre utbildning eller avancerad vård på sjukhus. Även för arbetsmarknaden gäller att fler invånare pendlar ut för att jobba i andra kommuner än att invånare i andra kommuner pendlar in till Götene.

Grönstruktur

En sammanhängande grönstruktur är en förutsättning för att bevara och öka den biologiska mångfalden. För att upprätthålla ett robust ekosystem som kan anpassa sig till förändringar utan att dess funktioner försämras, krävs stråk och korridorer som ger arter möjlighet att sprida sig. Dessutom erbjuder en sammanhängande grönstruktur höga värden för rekreation och friluftslivet. Det är viktigt att se hur grönstrukturen fortsätter över kommungränserna.

Vid åtgärder bör det även beaktas hur dessa påverkar skyddade naturområden, hotade arter eller andra ekologiskt känsliga områden utanför den egna kommunen. Samarbete krävs för att skydda och utveckla naturområdena inom kustzonen samt kring vattendragen.

Vänern

Vänern är Sveriges största insjö och den tredje största i Europa. Med sina 22 000 öar, holmar och skär utgör Vänern Europas största sötvattenskärgård. Vänern är en tillgång för friluftslivet, båtsport, bad och sportfiske, samt för yrkesfiske. Vänern har också stor betydelse som transportled, varje år fraktas cirka 3 miljoner ton på Vänern och Göta älv. En olycka med

utsläpp av olja eller kemikalier skulle kunna ställa till stor skada för exempelvis dricksvattenförsörjning, fiske och fågelliv. Vänern tillsammans med Göta älv försörjer omkring 800 000 personer med dricksvatten. Det finns många stora och viktiga frågor kring Vänern som kräver samverkan och det finns idag olika typer av samarbeten kring Vänern. Götene kommun medverkar i Vänersamarbetet som består av 13 kommuner vars syfte är att verka för gemensamma insatser och aktiviteter kring Vänern, samt framtagandet av en region- och kommunövergripande strategi för Vänern som verkar för en hållbar utveckling och en attraktiv miljö som syns och är tillgänglig för alla.

Räddningstjänst

Räddningstjänsterna Skara-Götene och Falköping-Tidaholm bildade år 2017 en gemensam organisation och bytte namn till Samhällsskydd Mellersta Skaraborg.

Kommunikationer

Fungerande transportstråk mellan kommunens kärnor och till grannkommunerna samt omvärlden är viktiga. För att förbättra transportstråken krävs samarbete både inom regionen och på nationell nivå. Utbyggnad av E20 från Skara till Mariestad är viktigt för att säkra arbetspendling, kollektivtrafiken och godstrafiken. Kopplingen mot Skövde är också av stor betydelse eftersom arbetspendlingen mellan kommunerna ökar. Både Götene kommun och Skövde kommun ser behovet av att väg 2761 får en bättre standard. Investeringar i Kinnekullebanan är också viktigt för både Götene och regionen då det skulle möjliggöra fler transportsamband med närliggande regioner. Parallellt bör även goda möjligheter för cykelpendling prioriteras.

Utbildning och kompetensförsörjning

För att tillgodose arbetsmarknadens behov av kompetent arbetskraft är det viktigt att det finns en stor bredd av tillgängliga utbildningar i regionen. Detta omfattar allt från gymnasieprogram, vuxenutbildning, folkhögskolor, YH-utbildningar till högskolor. Samverkan mellan kommuner, näringsliv, Arbetsförmedling och utbildningsanordning krävs för att snabbt kunna anpassa utbildningsutbudet efter arbetskraftens förutsättningar och arbetsmarknadens behov.

Handel och näringsliv

Både för arbetsmarknaden och för utvecklingen av näringslivet i kommunen är det viktigt att fler företag etablerar sig i regionen. Samverkan mellan kommuner i etableringsfrågor gör hela utbudet av verksamhetsområden, bostäder och övrig service i regionen mer synligt. Detta ökar chanserna för att företag kommer till regionen.

Friluftsliv och turism

Destination Läckö-Kinneulle AB ägs av Götene och Lidköpings kommuner. Destinationsbolagets uppdrag är att arbeta med hela destinationsutvecklingskedjan för att locka besökare till Lidköping och Götene med Läckö-Kinneullebygden. Den positiva utvecklingen

inom besöksnäringen syns tydligt i ökad sysselsättning och företagande. För att säkerställa en långsiktig hållbar förutsättning för sysselsatta och företag inom besöksnäringen arbetar Destination Läckö-Kinneulle AB som en sammanhållande organisation. Bolaget arbetar strategiskt och proaktivt för att dra nytta av framtidens möjligheter.

Skaraborgs kommunalförbund

Götene kommun ingår i Skaraborgs kommunalförbund som utgörs av 15 kommuner. Förbundet verkar för en positiv regional tillväxt och utveckling och har sitt säte i Skövde. Skaraborgs kommunalförbund har tagit fram en strukturbild för fysisk planering. Syftet med arbetet har varit att:

- Tydliggöra utvecklingsförutsättningar och skapa en samlad målbild.
- Vara ett samordnat planeringsunderlag för politiska beslut.
- Etablera en varaktig arena för samarbete kring planering.
- Identifiera konkreta nyckelprojekt för positiv utveckling.
- Stärka Skaraborgs förutsättningar i Västra Götaland och Sverige.

Riksintressen

Riksintressen är områden eller objekt med nationellt betydelsefulla värden och kvaliteter. Riksintressen pekas ut av statliga verk och myndigheter, och skyddas enligt hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken. I miljöbalkens tredje kapitel hanteras de grundläggande bestämmelserna för hushållning med mark- och vattenområden. Miljöbalkens fjärde kapitel redogör för hushållning med mark och vatten i specifika områden.

Översiktsplanen ska visa hur riksintressena tillgodoses och kommunen ska bedöma vilken påverkan eller eventuell skada på riksintressena som planens förslag kan medföra. Hur riksintressena beaktas i kommunens framtida planering redovisas i kapitel ”*Avvägning mellan motstående allmänna intressen*” i översiktsplanens huvudhandling.

Det råder inget byggförbud inom riksintresseområden, men de ska skyddas så att påtaglig skada på områdets värde inte uppstår. Götene kommun berörs av ett antal olika riksintressen och i vissa delar överlappar de varandra. Om ett område är av riksintresse för flera oförenliga ändamål ska företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktigt hållbar hushållning av marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Behövs området för en anläggning för totalförsvaret ska försvarsintresset ges företräde enligt 3 kap 10 § miljöbalken.

Riksintresse för naturvård

Holmestadsområdet

Rullstensås i nord-sydlig riktning med tvärgående de Geer-moräner som böjer av mot åsen. De Geer-moränen har troligen formats i sprickor som gick parallellt med iskanten under vattenytan under istiden.

Klyftamon med stora Gåsemossen

Klyftamon och Stora Gåsemossen utgör en tämligen orörd skogsmyrmosaik som består bland annat av svagt välvda mossar och soligena kärr och tämligen orörda hållmarkstallskogar. Myrmosaikens är en god representant för den naturgeografiska regionen. Barrskogens fågelarter är väl representerade.

Kinnekulle

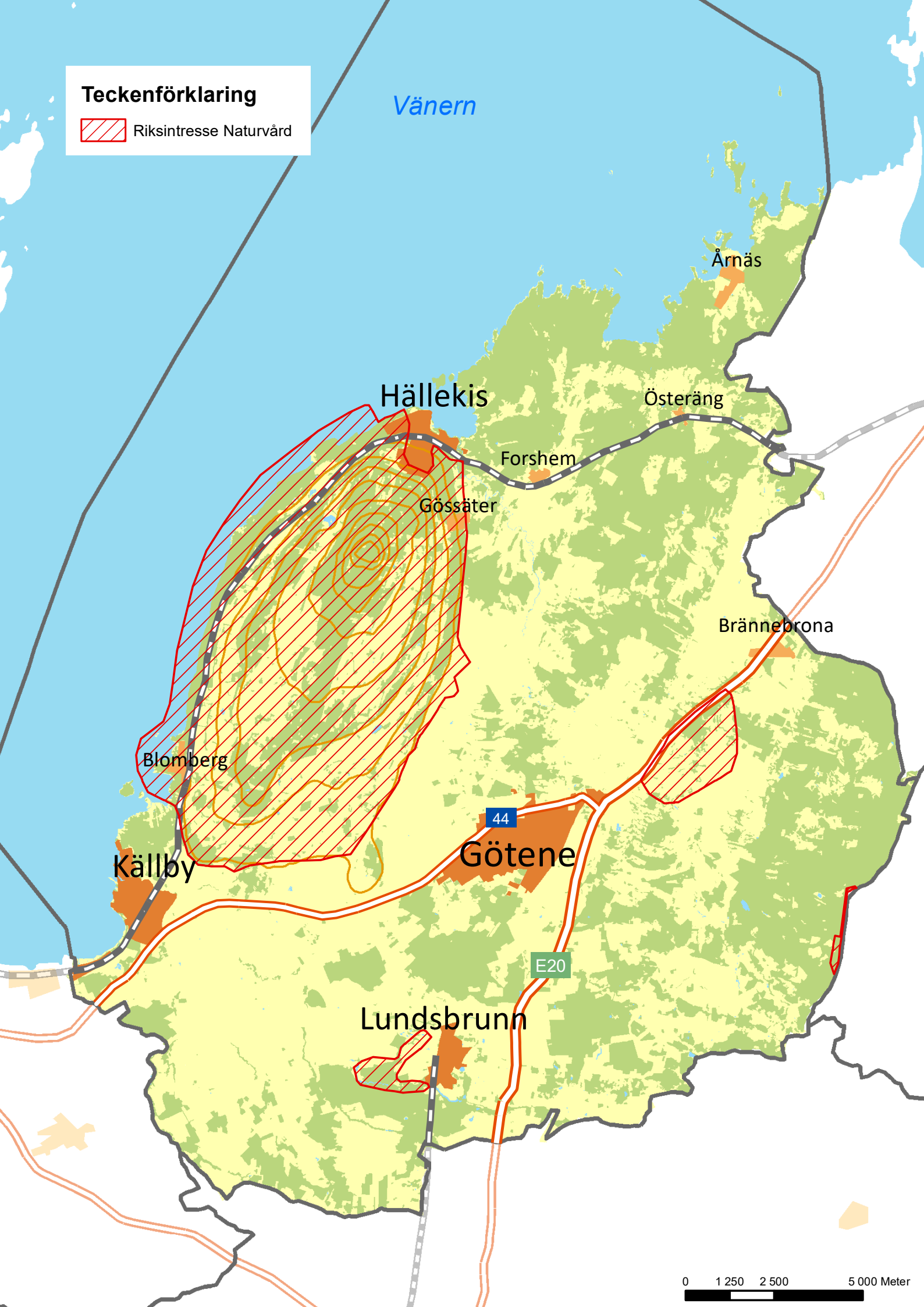
Hela Kinnekulle är en form av naturreservat - naturvårdsområde. Ett plåtåberg med kambrosiluravlagringarna väl synliga i olika klinter och med urbergspenplanet exponerat längs Vänerstranden. De utspridda våtmarkerna på Kinnekulle är mångformiga och innehar botaniskt värdefulla arter.

Lundsbrunn - Mariedal

I den branta ravinen utmed Mariedalsån, mellan Lundsbrunn och Mariedal, finns mestadels lövskog med stor variation i trädsnittet och med grova träd samt en hel del död ved. Här finns också områden med gammal grandominerad skog. Här finns även en plåtå av sorterat isälvsmaterial med ett skredärr i västra kanten och djupt nedskuren åravin och ekhagar med grova ekar.

Teckenförklaring

 Riksintresse Naturvård

Vänern

Årnäs

Hällekis

Österäng

Förshem

Gössäter

Brännebrona

Blomberg

Källby

44

Götene

E20

Lundsbrunn

0 1 250 2 500 5 000 Meter

Natura2000-områden

Alla Natura2000-områden utgör riksintressen enligt 4 kap 8 § MB. Naturvårdsverket samordnar arbetet med Natura2000 i Sverige. Områden som benämns Natura2000 är skyddade enligt 7 kap 27 § miljöbalken och med stöd av EU-direktiv, de så kallade Fågeldirektivet och Art- och habitatdirektivet. Natura2000-områden, är naturområden där en användning av mark och vatten får ske endast om tillstånd har lämnats.

Syftet med Natura2000 är att hejda utrotningen av arter och livsmiljöer samt säkerställa det långsiktiga bevarandet av dessa naturtyper och arter. Varje naturtyp och art ska bidra till att upprätthålla en så kallad gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. I Sverige finns drygt 3 500 Natura2000-områden. Många av dem är också naturreservat eller nationalpark.

I Naturvårdsverkets kartverktyg Natura2000 framgår vilka svenska områden som ingår och varför de har valts ut. Där finns kartor och listor över arter som berörs och var de finns. Till varje Natura2000-område finns en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden. Bevarandeplanen beskriver även vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Bevarandeplaner utarbetas av Länsstyrelsen som också är ytterst ansvarig för att målsättningen för området uppfylls.

Baggesten

Stort område med främst betad barrskog norr om Årnäs. Området har lång beteskontinuitet och karakteriseras av hållmarker klädda med gles tallskog, omgivna av öppnare, bitvis klippiga, strandområden.

Fågelöarna

Fågelöarna är belägna nedanför Kinnekulle, strax nordväst om Blomberg. Området består av två fågelskär med omgivande vatten. Skären skyddades som naturminne 1923 på grund av att Vänerns första skrattmåskoloni fanns här. Naturminnet är numera omgjort till naturreservat.

Hälledal

Området ligger på låga moränkullar och bergsryggar söder om Hälledal. Det är ett gammalt betesmarksområde och fuktig fossil åkermark (åkermark som är formad av äldre tiders bruksmetoder).

Kinnekulle

Kinnekulle är ett av Västergötlands platåberg, som med en högsta höjd av ca 306 meter över havet, reser sig tydligt över det omkringliggande slättlandskapet och sjön Vänern. Liksom de övriga Västgötabergen är Kinnekulle uppbyggt av flera lager av olika sedimentära bergarter och har överst ett lager av den hårda vulkaniska diabasen. Sandstenskleven och kalkstenskleven löper båda runt hela Kinnekulle, men de framträder olika tydligt på olika platser och täcks ibland av nedrasat material och jord.

Klyftamon

Naturreservatet Klyftamon ligger mellan Götene och Skövde, nordväst om Billingen. Det är ett mycket stort område med naturligt uppkommen barrskog och hydrologiskt opåverkade myrar. De vidsträckta skogarna och myrarna har bildat en välutvecklad skogmyrmosaik. Terrängen är flack och höjer sig 30-50 meter över omgivande landskap.

Mariedal

I den branta ravinen utmed Mariedalsån, mellan Lundsbrunn och Mariedal, finns mestadels lövskog med stor variation i trädkiktet och med grova träd samt en hel del död ved. Mariedalsån byter namn flera gånger under sitt lopp som avvattnar Blängsmossen på Billingen och med sitt utlopp i Vänern vid Källby

Olof-Svensgården

Olof-Svensgården ligger i ett öppet jordbrukslandskap på lerslätten. Natura 2000-området är till största delen omgivet av odlad mark och ingår i en större beteshage med både öppen och trädklädd betesmark. Den del av betesmarken som ingår i Natura 2000-nätverket är mestadels öppen med några mindre trädgångar

Per-Olofsgården

Natura 2000 området Per Olofsgården består av kuperade naturbetesmarker på moränkullar och hållmarker som ligger söder om Holmestad.

Skebykärret

Skebykärret är ett så kallat extremrikkärr.

Extremrikkärr kallas sådana rikkärr där vattnets halt av mineralämnen, särskilt kalk är mycket hög. Floran i dessa kärr är dock vanligen artrik och hyser ett stort antal sällsynta arter. Många orkidéer är knutna till rikkärr.

Sunträlje-Recklan

Sunträlje-recklan utgörs av öppen till helt slutet hagmark med ek, al och hassel. I området finns flera intressanta arter.

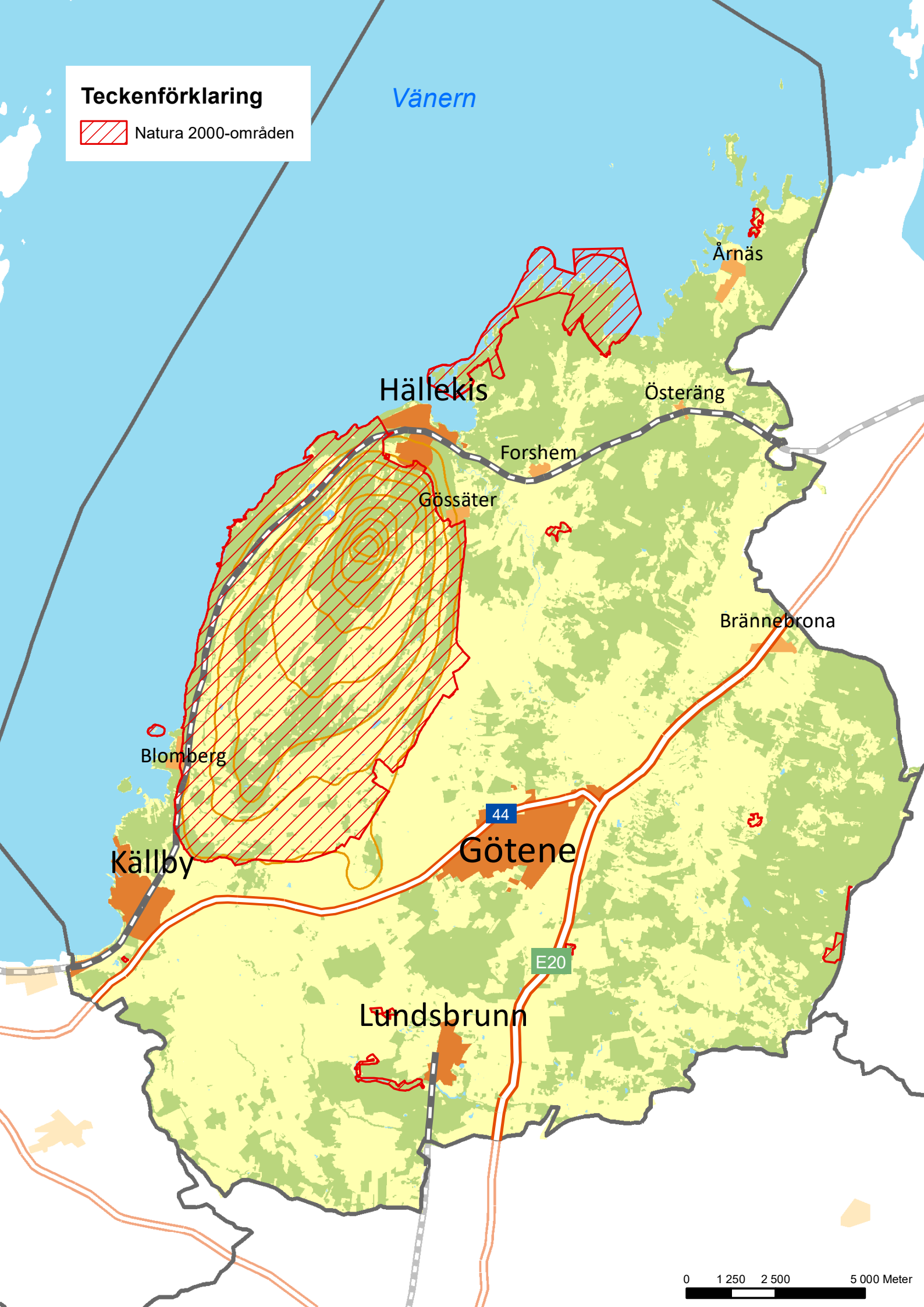
Varaskogen

Naturreseptatet Varaskogen består av en 2,5 km lång kuststräcka med en mosaik av barrskog och myrmark inklusive små öar och skär. Varaskogen är belägen vid Vänerns strand nordost om Hällekis mellan Sjöråsviken i väster och Forshemsviken i öster. Området, som är cirka 793 hektar stort består av en mosaik av barrskogar och myrmarker.

Teckenförklaring

 Natura 2000-områden

Vänern

Hälleklis

Årnäs

Österäng

Forshem

Gösäter

Brännebrona

Blomberg

Källby

44

Götene

E20

Lundsbrunn

0 1 250 2 500 5 000 Meter

Riksintresse för kulturmiljövård

Riksintresse för kulturmiljövården är ett begrepp som avser riksintressen med värdefulla kulturmiljöer som skyddas enligt den centrala svenska miljölagstiftningen, 3 kap 6 § MB. Hit hör de cirka 1 700 områden i Sverige som är av riksintresse för kulturmiljövården. Riksintresse för kulturmiljövård utpekas av Riksantikvarieämbetet.

Kulturmiljövård är en samlingsbeteckning för verksamheter avsedda att vårda, förvalta, levandegöra och sprida kunskap om kulturvården hos fornlämningar, bebyggelse och kulturlandskap. Termen kulturmiljö har sedan 1980-talet använts som en beteckning för helheter i den ”fysiska” miljön som påverkats och formats av mänsklig aktivitet, och som därigenom speglar berättelser om mänskligt liv. Det kan vara lämningar, byggnader och bebyggelse, samhällen, väg- och järnvägsnät, infrastruktur såsom el- och telenät, industrier och jordbrukslandskapet inklusive skog och skogsmark.

Götene kommuns rika kulturmiljö Kinnekulle är ett av Sveriges mest intressanta och mest värdefulla natur- och kulturområden. Det har sannolikt funnits bosättningar i området sedan stenåldern och historien avspeglas i alltifrån de cirka 3 000 år gamla hällristningarna vid Flyhov, medeltidskyrkorna med sina kyrkbyar till de vackra herrgårdarna på Kinnekulles västsida tillsammans med Hönsätters- och Mariedals slott med flera. Den varierade berggrunden, med den kalkrika platån skapar ett varmt och torrt lokalklimat som tillsammans med århundraden av betesdrift och ängsslätter har skapat mycket höga naturvärden. Området är präglat av människans nyttjande alltsedan förhistorisk tid.

På bergets nordvästra sida finns ett utpräglat herrgårdslandskap, delvis med anor från medeltiden. Till herrgårdarna hör ett rikt bestånd av torp, medan bebyggelsen i övrigt är i allmänhet samlad i byar med delvis ålderdomlig karaktär. Ett karaktäristiskt särdrag är användningen av kalksten. Stenbrytning har gamla anor, vilket framför allt de medeltida kyrkorna vittnar

om. Från att ha varit hantverksmässig framställning blev stenbrytningen under 1800-talet alltmer industrialiserad. Kalkstensbrott, stenhuggerier och fältugnar för kalkbränning finns kvar som lämningar efter denna långa tradition.

Forshem

Forshems kyrkby har medeltida ursprung, där kyrkan tillsammans med prästgården, skolan och gästgivargården bildar en mycket värdefull miljö. Stenkyrkan som uppfördes på 1100-talet var från början sockenkyrka i Forshems socken.

Kinnekulle

Hela området utgör en sammansatt kulturhistorisk miljö med gravfält, kyrkbyar, herrgårdar, torp, ålderdomliga åkerformer, rester av kalkframställning och stenbrott med mera. En omfattande sten- och mineralbrytning har främst förekommit i kalkstenslagret, men även i andra lager. I anslutning till kalkstenslagrets brytningsvärda skikt finns både äldre och yngre stenbrott, som ligger som en krans runt kullen. På den västra sidans bördiga alunskifferplatå ligger de flesta stora herrgårdarna. Hällekis säteri räknas till ett av de bästa exemplen på herrgårdar i sengustaviansk stil i Västergötland.

Ledsjö-Vättlösa

Detta område ligger i zonen mellan skogsområdet Klyftamon och jordbruksbygden på slätten. Ett hundratal platser för lågteknisk järnframställning har påträffats inom området. Några av dem har undersökts och daterats till tiden kring år 1000, vikingatid och tidig medeltid. Inom området finns också fångstgropar, gränsstenar och stensträngar.

Ova-Mariedal

Mariedals slott och Ova medeltida sandstenskyrka ligger båda invid Sörbodalen med den ringlande och djupt nedskurna Mariedalsån. Länets djupaste hålväg finns sydost om Mariedal, det vill säga ridvägar som blivit djupa sänkor genom århundradens användning och erosion. Mariedals slott representerar en för Skaraborg viktig kulturhistorisk och konstnärlig epok

Teckenförklaring

 Riksintresse kulturmiljövärd

Vänern

Årnäs

Hällekis

Österäng

Forshem

Gössäter

Brännebrona

Blomberg

44

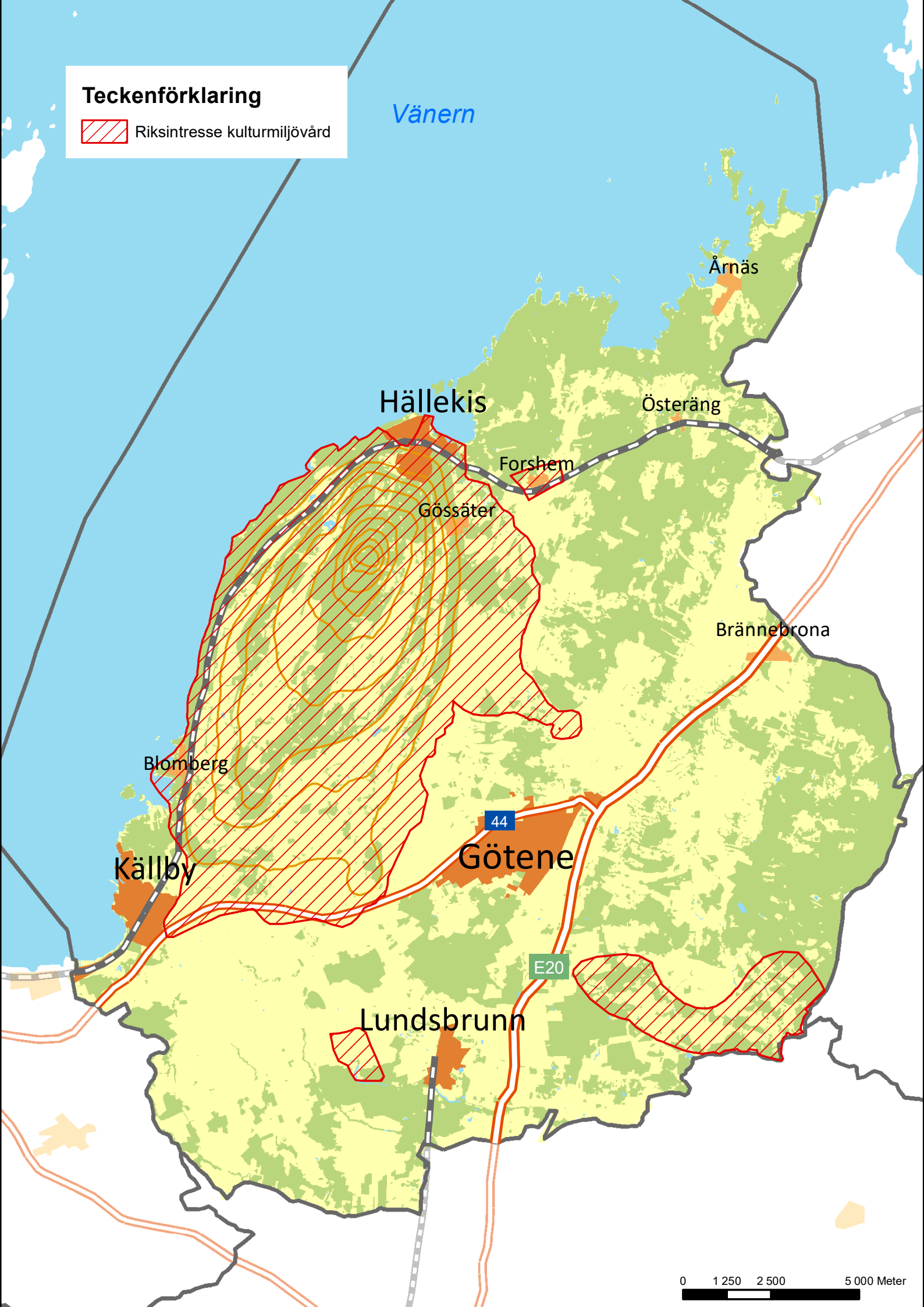
Götene

E20

Källby

Lundsbrunn

0 1 250 2 500 5 000 Meter

Riksintresse för turism och rörligt friluftsliv

Riksintresset turism och rörligt friluftsliv utpekade av Naturvårdsverket. Riksintresseområdena för det rörliga friluftslivet och turism är angivna i 4 kap 2 § MB. Inom flera i Sverige utpekade områden ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas. Det gäller bland annat vid bedömningen att tillåta exploateringsföretag i området eller andra ingrepp i miljön.

Hela Vänern med omgivande strandområden, Kinnekulle och stora markområden väster om riksväg 44 är ett av dessa områden. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får utföras endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdets värden. Området omfattar Vänern samt ett landområde, vars avgränsning i stora delar sammanfaller med riksintresset för kulturmiljövård.

Riksintresse för kommunikationer

Trafikverket bedömer vilka områden som är av riksintresse för trafikslagets anläggningar. I Götene kommun utpekade riksväg 44, Europaväg 20, Kinnekullebanan och sjöfarten som riksintresse. Enligt förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden med mera ska Trafikverket efter samråd med länsstyrelser, Boverket och andra berörda myndigheter lämna uppgifter om områden som Trafikverket bedömer vara av riksintresse för kommunikationer.

Riksväg 44

Väg 44 är utpekad som riksintresse för vägtransporter och även rekommenderad som primär väg för farligt gods samt funktionellt prioriterad som regionalt viktig väg.

Europaväg 20

E20 i Sverige förbinder storstäderna Malmö, Göteborg och Stockholm och är av stor betydelse för nationella och internationella godstransporter. Vägen ingår i det nationella stamvägnätet och fyller en funktion för såväl regionala som långväga resor med både personbil och lastbil. E20 har vidare en viktig

strategisk position i landet, som knutpunkt för gods och personresor från Örebro län, Stockholm, Dalarna, Västmanland och östra Värmland. Regeringen fastslog våren 2014 att man vill bygga ut E20 genom Västra Götaland. Staten vill tillsammans med regionen i Västra Götaland samt till E20 kringliggande kommuner satsa medel på att förbättra E20s standard. Satsningen innebär att fem nya sträckor ska byggas ut till 2+2- väg samt att hela E20 genom Västra Götaland blir mötesseparerad. Denna satsning innebär att E20 genom Skaraborg kommer bli helt mittseparerad samt 2+2 på vissa sträckor.

Kinnekullebanan

Kinnekullebanan utgår från Håkantorps i Vara kommun och går via Lidköping till flera hållplatser i Götene kommun och sen vidare till Gårdsjö. Kinnekullebanan är av regional betydelse och används främst för persontrafik.

Banan förbinder Götene med Västra Stambanan och Älvsborgsbanan. Banan är inte elektrifierad.

Sjöfart

Den nordligaste delen av Götene kommuns vattenområde omfattas av riksintresse för sjöfart/farleder (farled 848).

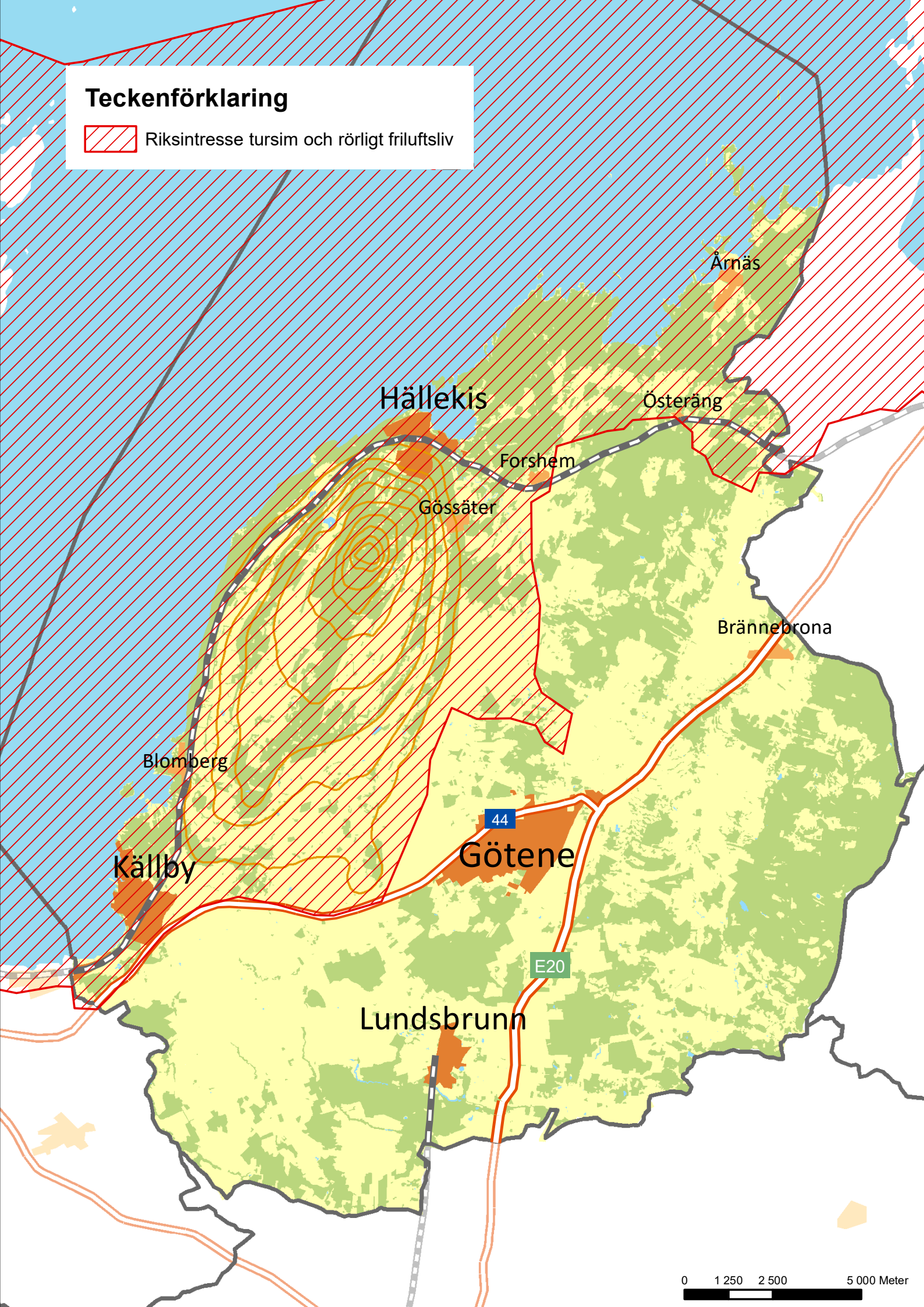
Riksintresse för yrkesfiske

Riksintresse för yrkesfisket enligt 3 kap 5 § MB. Flera berörda Länsstyrelser anser att Vänern i sin helhet även framöver ska klassas som riksintresse för det yrkesmässiga fisket. Vänern innehåller rika fiskbestånd av skyddsvärda fiskarter och stammar. Riksintresset omfattar både yrkes och fritidsfisket. Det finns i dagsläget ett 70-tal yrkesfiskare i Vänern. Ett fåtal av dessa yrkesfiskare är bofasta i Götene kommun. Under EU:s programperiod 2014-2020 kommer cirka 12-13 fiskeområden i Sverige dela på cirka 140 miljoner kronor i EU stöd. Ett av dessa fiskeområden är Vänerns fiskevårdsområde.

Nuvarande skydd: Generella regler enligt miljöbalken.

Teckenförklaring

 Riksintresse tursim och rörligt friluftsliv

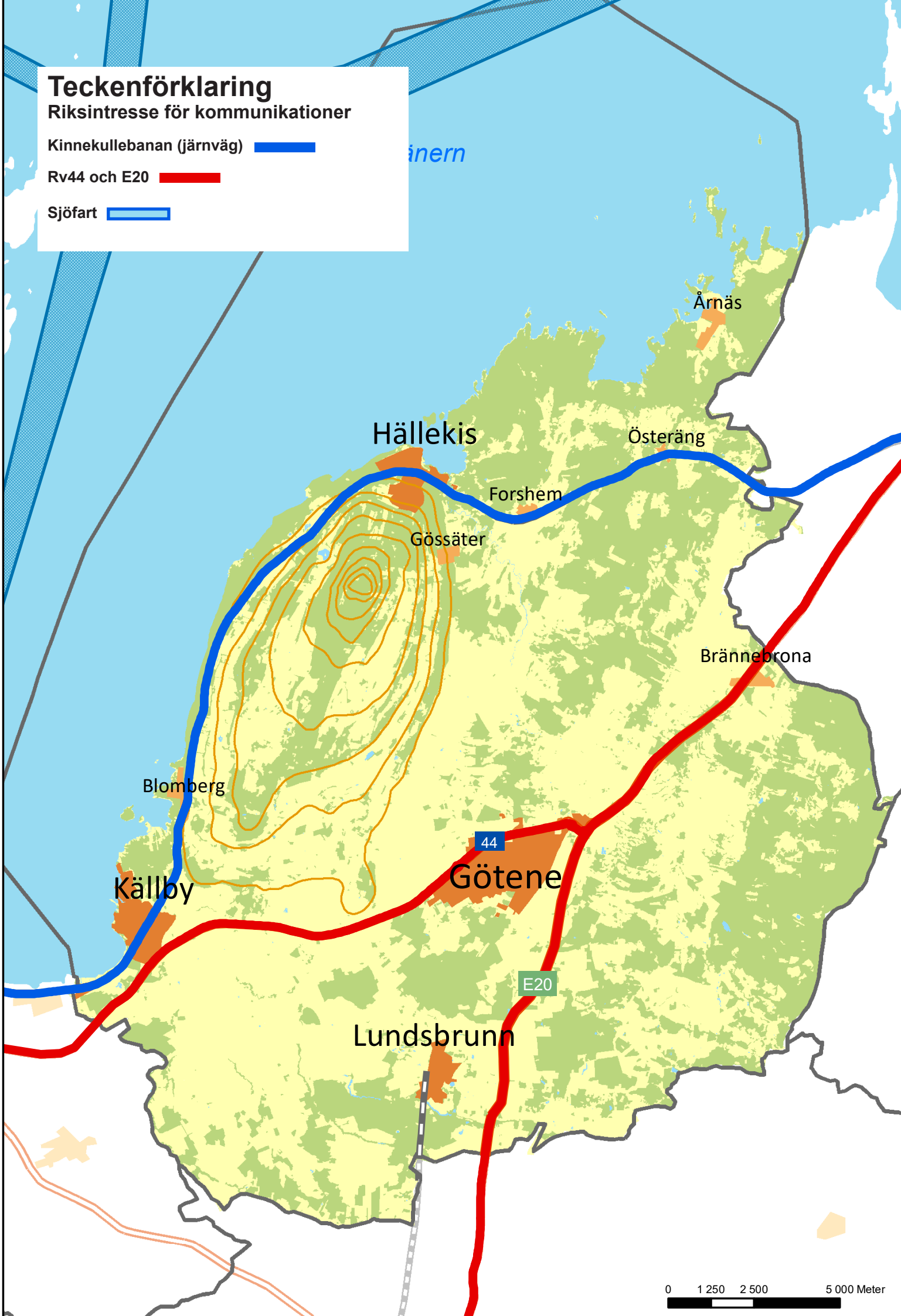
Teckenförklaring

Riksintresse för kommunikationer

Kinnekullebanan (järnväg)

Rv44 och E20

Sjöfart

Teckenförklaring

 Riksintresse för yrkesfiske

Vänern

Vänern

Ärnäs

Hällekis

Österäng

Forshem

Gössäter

Brännebrona

Blomberg

Källby

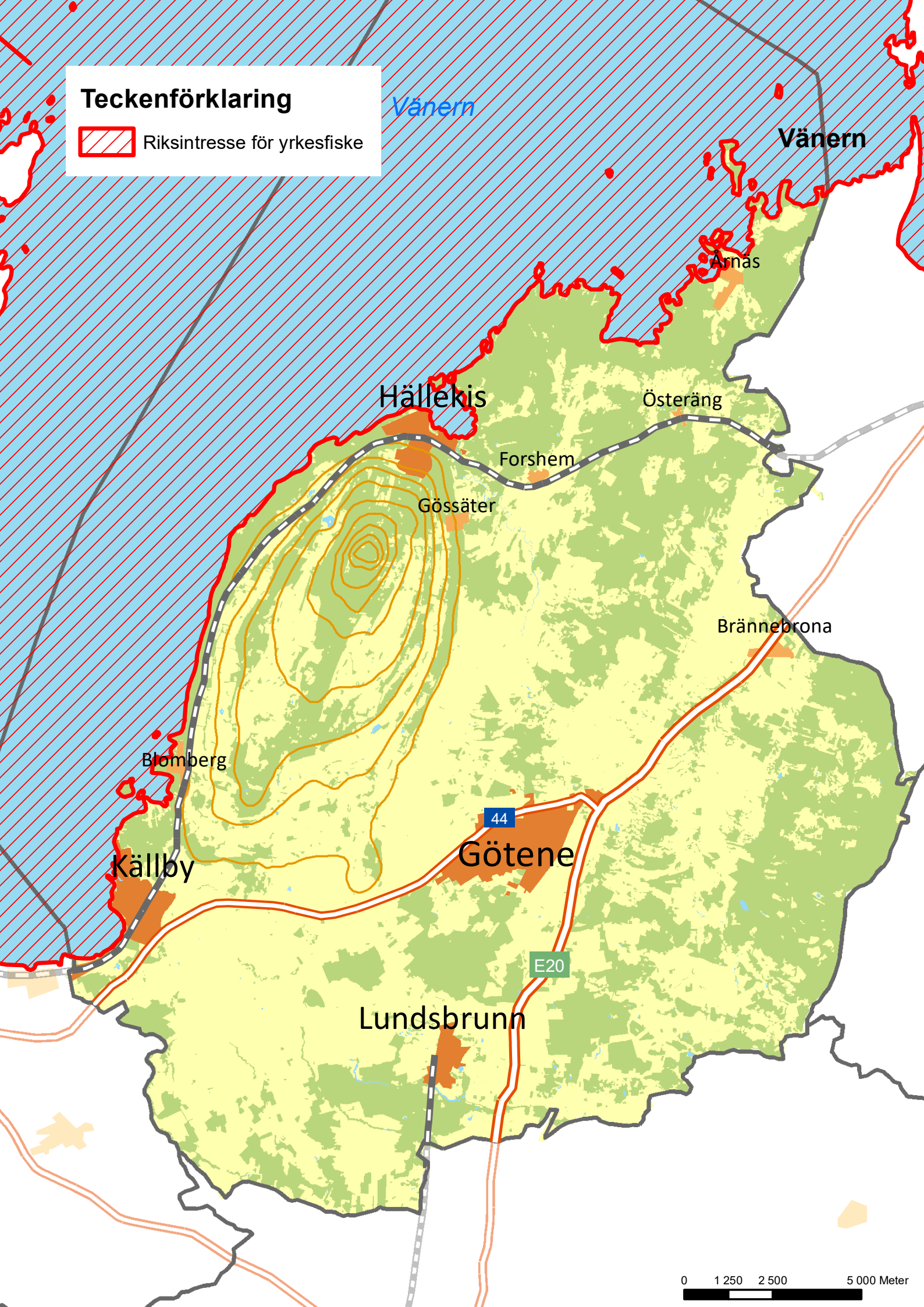
44

Götene

E20

Lundsbrunn

0 1 250 2 500 5 000 Meter

Riksintresse för totalförsvaret

Försvarmaktens riksintressen omfattar dels riksintressen som kan redovisas öppet, dels riksintressen som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. Dessa riksintressen omfattar anläggningar med influensområden som Försvarmakten bedömer har betydelse ur planhänseende. Ett influensområde är ett område inom vilket åtgärder som exempelvis ny bostadsbebyggelse kan påverkas av eller som i sin tur kan påverka verksamhet inom riksintresseområdet. I vissa fall är det inte verksamheten utan en viss anläggnings funktion som kan påverkas av specifika byggnadstyper och infrastruktur. Influensområdets fysiska utbredning från till exempel skjutfält eller flygplats varierar beroende på verksamhetens art samt vilken typ av åtgärd som ska vidtas.

Nedanstående punkter gäller över hela landet:

- Alla plan-, lovärenden och vindkraftsprövningar som rör höga objekt, det vill säga högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse (tätort) och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse.

- Alla översiktsplaner, fördjupade översiktsplan och tematiska översiktsplaner samt alla tillägg till dessa.
- Sjökablar, kablar
- Täkter, undersökningstillstånd
- Vägplaner gällande riksvägar och europavägar
- Järnvägsplaner

Inom influens- och sjöövningsområden gäller följande:

- Influensområden, såväl namngivna som övriga: Inom dessa ska alla plan- och lovärenden remitteras till Försvarmakten.
- Sjöövningsområden: Vattenområden inom denna gräns utgör område av riksintresse inom dessa ska alla typer av tillstånd såsom undersökningstillstånd, kablar och tillstånd för kartering remitteras Försvarmakten. Även alla vindkraftsärenden, bygglov och detaljplaner inom sjöövningsområden ska remitteras till Försvarmakten. För Götene kommun berörs influensområden för Såtenäs flottiljflygplats/Råda övningsflygplats.

Teckenförklaring

 Stoppområde för höga objekt

 MSA-område för luftrum

